

VIENYBĖ

76 M. 37 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1962 M. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 21 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

GYVAS DAGO HAMMARSKJOLDO PAMINKLAS: UN gen. sekretoriaus tragiškam žuvimui prisiminti UN korespondentų sąjunga įsteigė stipendijų fondą laikraštiniams lavinti. Nuotraukoje pirmasis stipendininkas Urmiesi iš Nigerijoje, studijuojąs žurnalistiką Columbia Universitete. Iš k. į d.: jį sveikina Švedijos ambasadorė Agda Rossel, S. Narkėliūnaitė jį pristačiusi ambasadorei iš to krašto, iš kur buvo Dagas Hammarskjoldas. Prie sienos matyti naujasis asamblėjos sesijos prezidentas Pakistano amb. Zafrrula Khan.

MES Vytautas Širvydas

Lietuvio ir ruso gyvenimo pagrindai — kaip ugnis ir vanduo, bet savo skaičiais ir galia vienas šiandien nykštukas, kitas milžinas. Sukilimais laisvę iškovoti, kažin ar įmanoma. Tai įrodė 1830, 1863 ir 1905 metų sukilimai. Karas? Po I Pas. karo, tiesa, Lietuva atsikūrė, nes du jos priešai, Vokietija ir Rusija, "ant menčių" tapo paguldyti. Po II-jo ji vėl atsigulė — kai kurių manymu, net amžiname surusėjimo patale. Ne jau III karas prikeltų? Negalima pasikliauti nė Vakaraais. Napoleonui terūpėjo Lietuvos duona ir vyrų, Vokietijai tas pats ir plus dar Lietuvos žemė, Anglijai prekyba, Prancūzijai — Lietuvos pavedimas lenkams, Amerikai iki 1922 metų — nedalomos Rusijos neskaldymas. Šių dienų Lenkijoje įdomi katalikiška "Znako" grupė. Vienas jos vadų pareiškė: II Pas. karas mus įtikino, kad mūsų jausmai (visur eiti prieš rusus) nesiderina su šalto proto pastebimais kietais gyvenimo faktais. Mums lemta gyventi politinėje sąjungoje su Sovietija." Lietuvių buklė sunkesnė negu lenkų, nes užkartoji sąjunga tikrovėje tebėra be prošvaisčių priespauda. Daugelis mūsų tiki, kad caras manifestu negali baudžios panaikinti.

☆
Poetas K. Bradūnas, poeto L. Andrickaus
Nukelta į 4 psl.

Pavergtosios Tautos apeliuoja į UN

Tuo pačiu metu, kai rugs. 18 d. prie Rytų upės New Yorke Jungtinių Tautų generalinė asamblėja riklavosi pradėti savo pilnates sesiją, skersai gatvės nuo jos esančioje Pavergtųjų Tautų vitrinoje iki pusės stiebo iškilo pavergtųjų tautinės vėliavos ir atidengtas milžiniškas plakatas.

Jisai simbolizuoja dabartinį Rytų ir Centrinės Europos tautų likimą. Tragiška dabartis atsispindi paveiksle, kuris vaizduoja mūrinę sieną, ir jos spygliuotom vielom rankas susiraižiusį žmogų, norintį pabėgti į laisvę.

Viltīgumas atsispindi pačiame plakato įrašė, kur kreipiamasi į Jungtines Tautas, joms primenant, kad, norint sukurti taiką, reikia pašalinti gėdos sieną ir geležinę uždangą.

Devynių tautų, jų tarpe ir Lietuvos vėliava pakilo aidint himnų garsams. Po šių iškilmių laisvėje esančių pavergtųjų tautų atstovai tęsė savo darbą Carnegie Endowment patalpose.

Tai buvo jau devintoji šios organizacijos pilnates sesija. Pavergtosios Europos Tautos, kaip ir priešais gatvę esančios Jungtinės Tautos, renkasi tuo pačiu metų laiku.

Pirmoji diena tame pavergtųjų seime buvo paskirta ne tik organizaciniams reikalams, bet taipgi pasiųstos telegramos į Jungt. Tautas įvairiais klausimais. Buvo apžvelgta ir organizacijos veikla ir susi-

pažinta su padėtimi už geležinės uždangos.

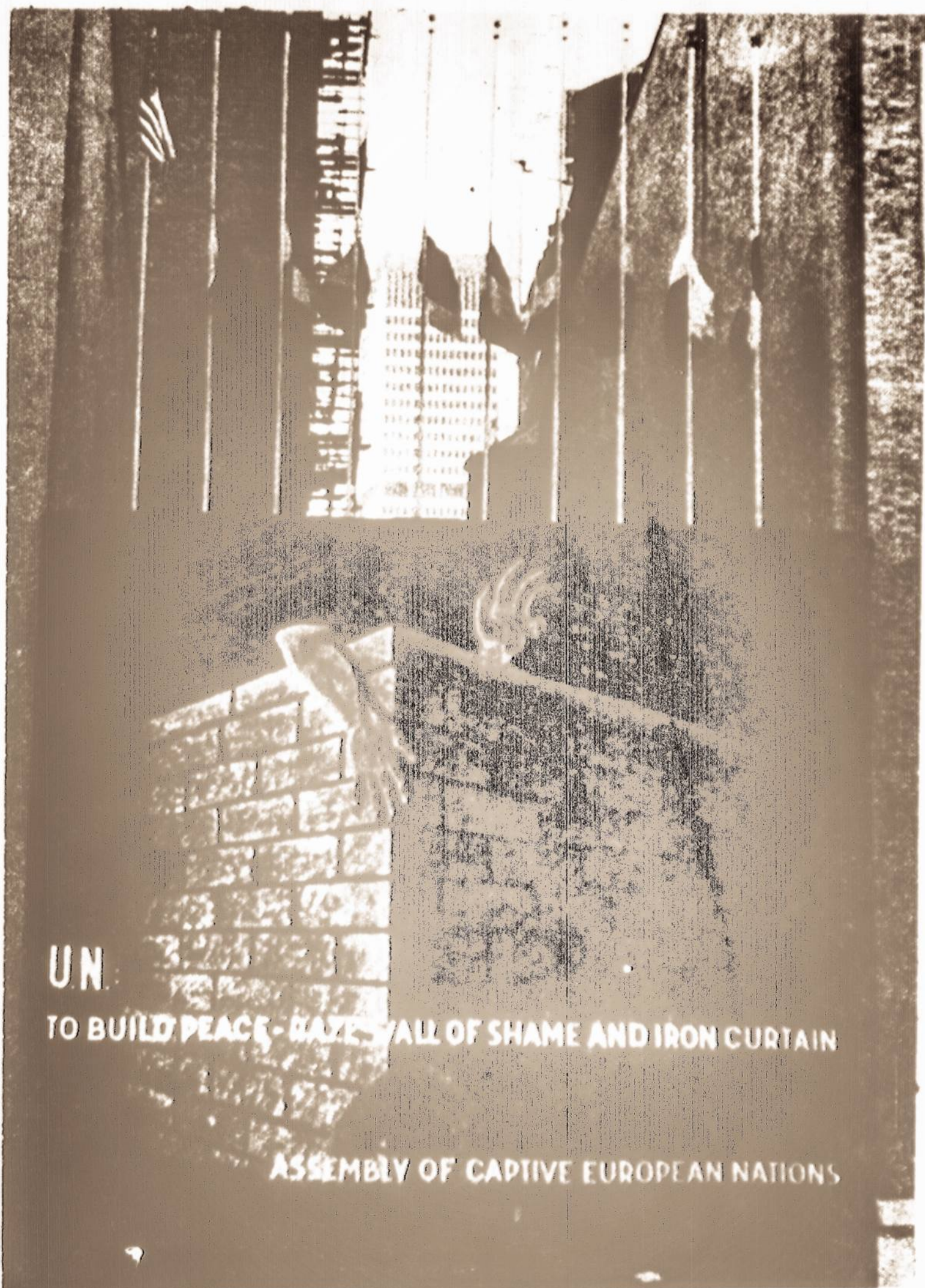
Telegramų tarpe prašymas, kad Jungt. Tautos įsisažmonintų, jog Sovietų Sąjunga esanti uzurpavusi Lietuvos, Latvijos ir Estijos suverenines teises ir kad jos satelitai — Albanija, Bulgarija, Čekoslovakija, Vengrija, Lenkija ir Rumunija — neatstovauja savo tautos valios. Apeliuojama į JT, kad jos kreiptųsi į savo laisvuosius narius, prašant atitinkamos akcijos.

Kitoje savo telegramoje pavergtieji prašė JT įrašyti darbotvarkėn naują klausimą, pavadintą "Visuotinis apsisprendimo teisės pritaikymas," ir atitinkamai JT vienetai, kai tiria Afrikos ir Azijose kraštuose, ištirtų, kas dedasi sovietų pavergtuose devyniuose kraštuose ir kad pateiktų pranešimą, kaip apsisprendimo teisė varžoma Sovietų Sąjungoje.

Pranešimą padarė Lietuvos delegacijos pirmininkas Vaclo. Sidzikauskas, prieš tai dar priminęs amerikiečių spaudoje pasirodžiusias žinias apie tai, kad Amerika numatanti labiau sunormalizuoti ir pagyvinti savo santykius su Rytinės Europos valstybėmis.

Kalbėtojas smerkė amerikiečių filosofiją, aiškinančią, jog Amerika galėsianti turėti daugiau įtakos ir pasinaudoti palankiais persiformavimais, jei jos santykiai su tais kraštais bus praplėsti.

Nukelta į 12 psl.

Vaižduojamas tragiškas Rytinės ir Centro Europos likimas ir prašoma pagalbos. Tai naujas plakatas, kurį savo naujos sesijos atidarymo proga priešais UN savo vitrinoje iškėlė Pavergtosios Europos Tautos. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Iš Kalifornijos

REZOLIUCIJOS KONGRESE

Los Angeles, Calif. — Rezoliucijų reikalas pilnai padidintas JAV Kongrese. Be abejojimo, tai labai džiuginanti žinia kovotojams už tas rezoliucijas ir visiems kitiems geros valios lietuviams, kurie trokšta kenčiančiam Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės. Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybė gavo iš Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos pirmininko kongresmano Thomas E. Morgan laišką. Jame rašoma:

"The Speaker of the House, the Honorable John W. McCormack, has recently shown me your letter to him urging favorable action on the pending Baltic resolutions."

In view of the Speaker's interest and the statements contained in your letter, I shall certainly bring this question to the attention of the Committee at the first opportunity."

Kongresas netrukus išsiškirstys atostogoms. Reikalinga veikti labai skubiai. Rezoliucijoms Remti K-to vadovybė kviečia visas patriotines organizacijas, draugijas, klubus ir kitus vienerius siųsti telegramas ir laiškus kongresmanui T. E. Morgan,

dėkojant jam už puikų pažadą ir prašant, kad jis ir jo komisijos visi nariai pasisakytų teigiamai už rezoliucijas ir perduotų jas svarstyti ir priimti Atstovų Rūmams dar šios sesijos metu. Telegramos ir laiškai adresuotini taip: The Honorable Thomas E. Morgan, House Office Building, Washington 25, D. C. Atstovų Rūmų pirmininkas John W. McCormack yra lietuviams išsitaręs: "Kai tik tos rezoliucijos pasieks Atstovų Rūmus, aš jas pravėsiu."

Atstovų Rūmų pirmininkas John W. McCormack savo žodį ištesėjo: buvo pažadėjęs padaryti spaudimą į užsienio reikalų komisiją ir tai atliko. Jo spaudimo rezultatai puikūs: Už tai "speakeriui" McCormack reikalinga padėkoti ir prašyti jo tolimesnės talkos. Jam laiškai adresuotini: The Honorable John W. McCormack, Office of the Speaker, House of Representatives, Washington 25, D. C.

* Ona (Krelvėnaitė) ir Vytautas Bikulčiai prieš kelias savaites susilaukė pirmagimės dukrelės.

KONGRESMANAS McDONOUGH SU LOS ANGELES LIETUVIAIS. Kongresmanas Gordon L. McDonough (R. - Calif.), vienas iš rezoliucijų autorių, specialiai atvyko iš Washingtono į Kalifornijos Lietuvų Dieną, kuri įvyko rugsėjo 9 d. ir buvo suorganizuota ir pravesta LB Los Angeles apylinkėse. Nuotraukoje iš k. į d. (pirmoje eilėje): American - Lithuanian Republicans of California pirm. dr. P. Pamataitis, kongr. McDonough, Lithuanian American Republican Assembly pirm. K. Lukšis, Los Angeles County Republican Assembly pirm. H. Mydland. Antroje eilėje: inž. arch. E. Arbas, programos pranešėja V. Miltkutė, V. Kazlauskas ir A. Skirius, LB apylinkės pirmininkas, šventės šeimininkas. L. Kančausko nuotrauka

TORONTO, KANADOS LIETUVIŲ CHORAS "VARPAS"

pirmą kartą koncertuoja New Yorke
su solistu, VACLOVU VERIKAIČIU

sekmadienį, spalio (October) 7 d., 1962 m.

FRANKLIN K. LANE HIGH SCHOOL SALĖJE

999 Jamaica Avenue

Brooklyn, New York

Koncerto pradžia 4 val. p.p.

Programa pradėdama nevėluojant

"VARPAS"

Pirmoje eilėje viduryje - STASYS GAILEVIČIUS, dirigentas, ir DALIA SKRINSKAITE, koncertmeisteris
Pirmininkas - Jurgis Račys

Toronto Lietuvių Choras "Varpas" koncertuos New Yorke dešimtmečio ženkle. Sastate turi apie 70 narių. Choro repertuare virš 100 lietuviškų dainų bei kurinių, ir apie pusšimtis operinių dalykų. Per dešimt metų koncertuota 121 kartą Čikagoje, Clevelande, Detrote, Toronte, Montrealyje, ir kituose Kanados miestuose. Dalyvauta abiejose Dainų Šventėse Čikagoje. Koncerto metu vyrų choras pasirodys atskirai. Choras "Varpas" laikomas vienas geriausių.

Programoje dalyvauja "Varpo" dažniausias svečias, populiarus solistas
VACLOVAS VERIKAITIS, baigęs dainavimo Karališką Konservatoriją

Bilietai kainos: \$2.50, \$3.00, \$3.50

Studentams ir moksleiviams \$1.50

Koncertą rengia ir visus maloniai kviečia atsilankyti -

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIJAS

JOKŪBAS J. STUKAS, Direkt.

Mirė A. Bubnienė

* Anna Kazeliūtė-Bubnienė, ilgametė Vienybės skaitytoja, gyv. E. Setauket, L. L., po sunkios ligos pasimirė rugs. 11 d. Palaidota rugs. 15 d. E. Setauket R, katalikų kapinėse šalia savo vyro V. Bubnio, pasimirusio prieš trejus metus. Bubnienė buvo 73 m. amžiaus, gim. Igliaukoje, Marijampolės apskr. Amerikoje gyveno nuo 1912, o E. Setauket - per 40 metų. Veltionė paliko šešis sūnus, kurių visi II Pas. karo veteranai, dvi dukteris, keturiolika anūkių ir tris jau ketvirtosios kartos naujagimius.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APPIEGATE 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWTON 9-6620

GINTARAS Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* Buvę Lietuvos diplomatai ir jų žmonos dalyvavo pamaldose Marquette Parko bažnyčioje. Prisiminta: P. Zadekis, J. Savickis, J. Saulys, K. Bizauskas, K. Grauzinis, V. Gylis, E. Jatulis, I. Šeinius, L. Dymša, J. Sruoga, M. Urbšienė, Sidzikauskienė, E. Maciulienė ir kt.

* Kazys Sruoga, ekonomijos daktaras, žurnalistas, pasitraukė iš Chicagos žurnalistų skyriaus valdybos. Jis jau kelintą kartą taip padaro, nes neprašytas ateina ir paprašytas išeina dėl neveiklumo.

* Faustas Strolia, muzikas ir Vyčių choro dirigentas, susižiedavo su choriste P. Pupnikaite. Jų vedybos žada įvykti š. m. gruodžio mėn.

* Lietuvių Apdr. Taup. B-vių Lyga rugsėjo 11 d. išrinko naują valdybą, kurią sudaro: O. Ripkus, J. Aukers, F. Wells, F. Grybauskas, P. Varkala, E. Petkevičius ir A. Ballūnas.

* Mūsų Vaikas, taip pavadintos A. L. Montessori d-jos žiniaraštis, redaguotas St. Vaišvilienės, pasirodė spaudos rinkoje.

* St. Vaišvilienė, Donelaičio lituan. mokykloje Chicagoje mokytoja, yra priimta į Montessori mokytojų paruošimo kursus, Greenwich, Conn. studijoms.

* Alicija Rugytė, pedagogė, šiais metais švenčia 35 m. mokytojavimo sukaktį.

* Liet. Gallestingų Seserų S-gos balius įvyksta Western Ballroom salėje spalio 13 d.

* Kun. dr. V. Kazlauskas iš Romos buvo atvykęs į tragiškai žuvusios savo sesers dr. Marijos Kazlauskaitės laidotuvas.

* VI. Jakubėnas diriguos The American operoj, kuri spalio 13 d. Seventh St. teatre stato "Cavaleria Rusticana" ir "Pajacus".

* Lituanikos tunto ruošiamas skautų vakaras šįmet įvyksta spalio 6 d. B. Pakšto salėje.

* Jaunųjų dailininkų kūrinių paroda Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre įvyksta spalio 13 - 21 d.

* Scenos darbuotojų S-gos balius įvyksta spalio 27 d. Western Ballroom salėje.

* Ateitininkų Kristaus Karaliaus minėjimas įvyks spalio 28 d. Jaunimo centre.

E. Česnaitė yra pakviesta dėstyti Loyolos universitete ispanų kalbą. Ji tame u-te yra gavusi bakalauro laipsnį, o masterio - Wisconsin universitete.

* E. Sulaitis, žurnalistas, pasitraukė iš Dirvos bendradarbių klubo valdybos.

* A. Juskevičius pasitraukė iš Cicero LB apylinkės pirmininko pareigų.

* Onos ir Valerijono Šimkų sidabrinė vedybinė sukaktis paminėta rugsėjo 9 d. Puotoje dalyvavo daugiau šimto asmenų. Sukaktuviniams įteiktas gražus albumas su dalyvių parašais ir BALFO spaudos leidiniais.

* J. Gribauskas, šv. Antano taupymo ir skolinamo bendrovės vedėjas, spalio mėn. rengia bendrovės 40 metų sukakties šventę.

* S. Paulauskas, studentas, iš Chicagos išvyko į Belgiją, kur Liuvono universitete studijuos mediciną.

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisauskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, (valriuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. iki 9 v. v.

Krivulės išvažiavimas

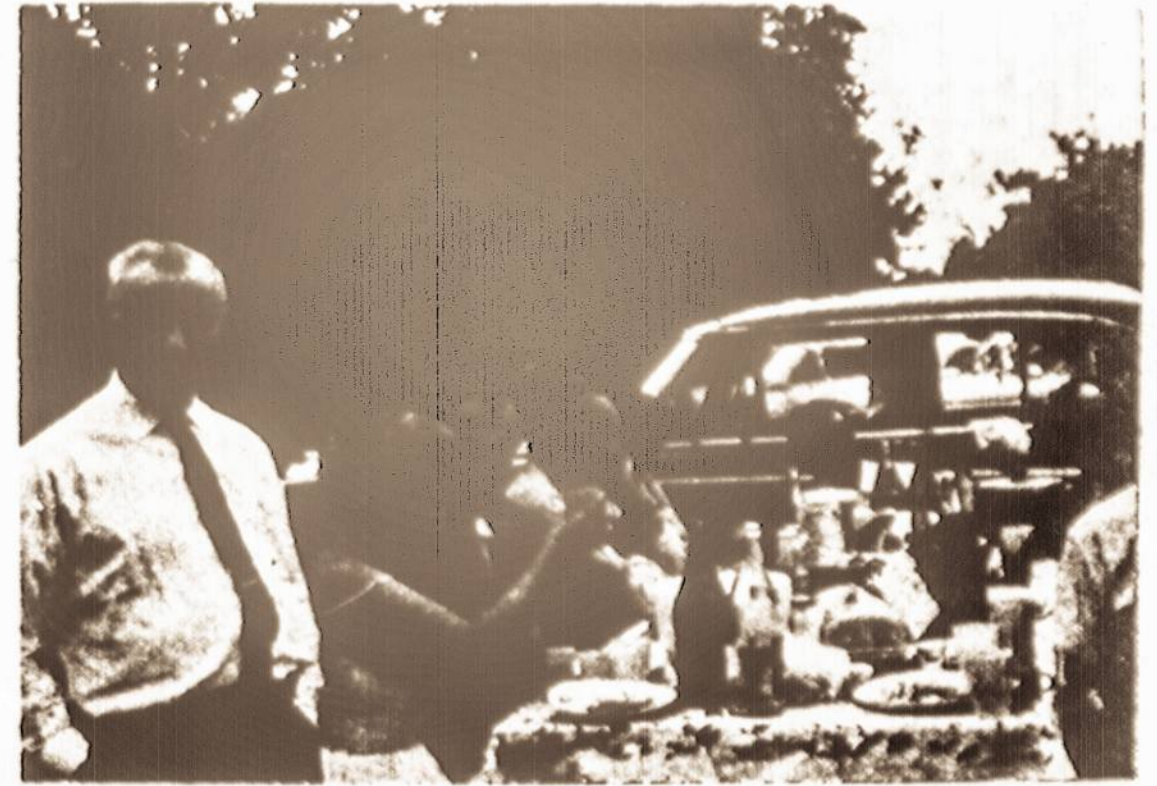
Buvusiųjų Lietuvos policijos tarnautojų klubas šįmet rugsėjo 2 d. surengė klubo narių su šeimomis ir bičiuliais išvažiavimą, kuriame dalyvavo apie šimtas asmenų. Išvažiavimas įvyko gražioje vyresniosios kartos ateivio Kazio Velbasio gražioje sodyboje Willow Springs, Ill. apylinkėse.

Išvažiavimas buvo suruoštas rimtų tikslų, būtent skirtas paminėti Vytauto Didžiojo karūnavimą rugsėjo 8 d. ir nustatyti gairių tolimesniai klubo veiklai.

Kadangi klubas yra sukurtas savitarpio šalpos reikalu, tai prie apsėdusių valgių ir gėrimais stalų ir buvo aptariamai tie šalpos reikalai ir jiems lėšų sutelkimas. Tuo reikalu iš klubo narių, biznierių, gautos dovanų loterijai.

Išvažiavimo metu nebuvo jokių oficialių kalbų, nuo kurių norima atprasti, pasitenkinant klubo pirm. Pov. Dirčio pasveikinimo ir padėkos žodžiais. Visą laiką buvo grojama lietuviška muzika. Klubičiai aptarė organizacijos reikalus ir pasidalino aktualijomis, o vaikučiai pažaidė.

Suvažiavime dalyvavo daug buv. policijos tarnautojų, gyvenančių ne tik Chicagoje ir jos priemiesčiuose, bet ir kitose valstybėse: Indijanoje, Wisconsin, Michigane ir kt.

Vienas iš "Krivulės" išvažiavimo kampelių. Stovi: P. Dirkis, klubo pirm. Šalia jo: Ona Muliolienė; Valerijonas Šimkus, kun. Santaras, Švelnienė, Šimulis ir Švelnys.

Išvažiavime dalyvavo visa eilė buvusių nuovadų v-kų, policijos vadų, pasteniečių ir net vienas kitas buvęs policijos departamento direktorius ir apskrities viršininkas.

Iš svečių išvažiavimą ap-lankė: kun. Santaras, Kultūros Fondo pirmininkas, Valerijonas Šimkus, kun. Sugintas, Ona ir Balys Mulioliai - Lietuvių operos mecenatai, Švelnys - kontraktorius, J. Jakubauskas - ristikas ir ponios: Puleikienė, Kiesylienė, Bernotienė, Reivytienė, Paulaus-

kienė, gražiai parengusios užkandą. Muzikine dalimi rūpinosi broliai Algirdas ir Jenuaris Reivyčiai. Dovanų loterijai gauta iš Mulolio, Vyt. Reivyčio, Kiesylius, Puleikio, Rimkaus, klubo valdybos ir kt. Dovanų išdalinimą pravedė: v-bos sekretorius J. Bernotis, izd. Puleikis ir reviz. kom. pirm. Alg. Reivytis. Išvažiavimą suruošė vicepirm. Ant. Kiesylius; tvarką išvažiavime palaikė kult. reikalų vedėjas St. Paulauskas.
PAULIUS ERDVYS

Sveikinam Antana ir Milda Vaivodus

sidabrinio jubiliejaus proga

Antanas Vaivada (dešinėje) su šeima savo rezidencijoje McLean, Virginijoje. Iš kairės: žmona Milda, dukrelė Milda Jean, sūnus Antanas ir Vivian. J. Tysliavos nuotrauka

Rugsėjo 22 d. nepaprastai maloni proga pasveikinti buvusius chicagiečius Antaną ir Mildą (Baronaitę) Vaivodus, dabar gyvenančius Virginijos valstybėje, ryšium su jų 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktimi. Abudu Vaivadai yra chicagiečiams gerai pažįstami ne tik kaip visuomenės veikėjai, bet kaip malonūs, nuoširdūs bičiuliai.

Abudu yra dirbę Naujienose, kur pasižymėjo savo pareiškumu: Antanas kaip laikraštiniškas, o Milda raštinėje. Jiedu daug prisidėjo prie kultūrinės veiklos, ypač tingai muzikos ir dainos srityje.

Kažkaip nesinori tikėti, kad jau dvidešimt penkeri metai praėjo nuo to laiko, kai Antanas ir Milda vedė ir po kelių metų paliko Chicago išvykdam į Washingtoną, kur Antanas ligšiol eina svarbias pareigas.

Antanas ir Milda Vaivadai augina sūnų Antaną ir dvi dukteris Mildą ir Vivian.

Linkime sukaktuviniams ir jų šeimai geriausios sveikatos ir sėkmės visuose darbuose.

NORA GUGIENĖ

Vieno apsilankymo metu Chicagoje pas Mildos Vaivadenės motiną M. Baronienę (antroji iš k.).

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomėja Narkėliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

Vytautas Širvydas

Atkelta iš 1 psl.

"Saulė kryžiuose" rinkinį apžvelgdamas, matė "senosios mūsų protėvių pagonių kultūros saulės simbolį darnioje jungtyje su dabarties lietuviui brangių krikščionybės simboliu kryžiumi." Tačiau pasiklausia: "Nejau mūsų religinėje poezijoje Dievo ir žmogaus santykiai nepajėgia peržengti tėvo-vaiko, pono-tarno, viešpaties-pavaldinio rėmų? Nejau mūsų dvasia, įvykių velniavą ir mūsų tautos likimą matydama, niekad nepaklausia: kodėl? už ką?" Prisimename, Adomas Mickevičius, matydamas rusų kankinamą Lietuvą, į velnio lūpas įdėda Dievui priekaištą: Tu ne Dievas, bet caras! Mūsų poetai iki Mickevičiaus kalibro dar nepriaugo. Kai kurie didesnieji ir moderniškieji patriotinių ir tautos likimo temų vengia kaip kryžiaus.

Pernai buvo Šliūpo metai, kuriuos didesnieji mūsų spaudos dalis praleido negarbinga tyla. Aiduose (1950, nr. 4) aptikome Pr. Skardžiaus: "Rusų gimnazijoje studentaudamas, Jonas Jablonskis ne tik lietuvių kalba, bet, aplamai, visu Lietuvos dalyku nesirūpino. Ir Maskvos u-te kalbos apie lietuvių jam pradžioje įspūdžio nedarė. Bet nuolatini suėjimas su lietuvių studentais, ypač Jonu Šliūpu, davė faktų apie bundančią Lietuvą, apie ketinimą leisti lietuvišką laikraštį ir šio redaktorių dr. Basanavičių." Kiek Šliūpų dabartinėje Lietuvoje patydomis kloja veiklos kelius kitiems kalbininkams Jablonskiams? Nežinome, nes nesirūpiname tirti ir pažinti.

Vienas geriausių Vilniaus istorinės mūsų tautai reikšmės žinovų dr. A. Šapoka (dr. S. A. Bačkio nuomone) buvo tikras kultūringas lietuvis miestelėnas (kurių tiek maža mūsų valstietiškos masės išauklėjo), bent ta prasme, kad "dalykus nuodugnai analizavo ir nesiskubino su išvadomis iš vieno kurio faktelio." Savo "Lietuvos istorijoje" jis aiškino Lietuvos praeitį, jos istorijos eigą ir siekė suprasti jos likimą. Kitataučiams gi teigė, kad mūsų istoriją reikia nušviesti kaip tautos valią būti laisva ir nepriklausoma valstybe. Nepr. Lietuvos redaktorius, J. Kardelis su nuostaba prisimena, kad "mano dėmesį patraukė, visų pirmą dr. A. Šapokos žmoniškumas ir lygus visų lietuvių vertinimas. Prisimenu ne vieną jo reaguojimą į aštresnius kai kieno pasisakymus prieš lietuvių bolševikus komunistus. Jis ne kartą yra pastebėjęs: ir bolševikai yra lietuviai." Prisimename, velionis Tysliava apgailestavo, kad, jei jau nelemtas likimas Lietuvai užkorė naują režimą, tai pikta, jog valdo ne lietuviai komunistai, bet kita-
taučiai.

1961 m. balandžio mėn. amerikiečių Politinių ir Visuomenės Mokslų Akademija Philadelphijoje suruošė posėdį svarstyti "Ar Tarptautinis Komunizmas Laimi?" Prof. Zbigniew K. Brzezinski, kelių veikalų apie Sovietiją autorius (vėliausias: The Soviet Bloc: Unity and Conflict, 1960), ir Rusiškų Studijų Centro narys Columbia u-te, į tulo klausė pasiteiravimą apie tautų santykius Sovietijoje atsiliėpė: Mano nuomone, įvairių tautų santykiavimas Sovietijoje savo laiku turėjo politinio dinamito. Bet staigios ekonominės ir technologinės permainos, sovietų visuomenės persiklostymas ekonominiu bei technologiniu pagrindu, rusų įsivyravimas visiems prieinama politikos ir technikos kalba, labiau prasikišiančias tautines įtampas siek

Lietuviškojo dialogo beieškant...

Laisvojo pasaulio lietuvių susitikimai su turistais iš Tėvynės

Klausantis apie pastarąjį laisvojo pasaulio lietuvių atstovų dalyvavimą komunistų rengtame Helsinkio jaunimo festivalyje, tik patvirtina faktas, kad abiejų pusių lietuviai pageidauja dialogo.

Tiesa, jis pradžioje eina gana nevykusiai, bet tai savaime suprantama — skirtingose kultūrose ir socialinėse bei politinėse sistemose užaugę, išsimokslinę ir subrendę žmonės negali nė kitaip elgtis. Bet kad ir taip būtų, jie taip pat ir negali vieni kitiems pasilikti svetimi — juos riša lietuviško kraujo giminytė.

Po tokių susitikimų ir pasikalbėjimų savo įspūdžius rašo ir vieni ir kiti. Bet, kaip vieni, taip ir kiti, suprantama, turi atiduoti duoklę saviškai sistemai.

Tačiau ne tai svarbu. Svarbu, kad jau vis daugiau ir daugiau jaunimo ir senimo iš Amerikos ir kt. laisvo pasaulio kraštų daro pastangų ir asmeniškai susitinka su okupuotoje Tėvynėje priaugusia karta.

Sveikintina yra Amerikos lietuvių skautiškosios spaudos iniciatyva pasiųsti į Helsinkį savo atstovus Romą Kežį iš New Yorko ir Tomą Remeikį iš Chicagos, lygiai kaip sveikintinas ir Chicagos dienraščio Draugo gestas tenai išdeleguoti savo Europos korespondentą Vytautą Alseiką.

Jie, kartu su kitais, dar prisijungusiais iš Švedijos ir kt., nuvyko ir užmezgė pirmąjį ryšį su tame festivalyje dalyvusiais lietuvių ir jų lankiusiais turistais.

O šitai yra lyg ir tollmesnis tęsinys to ryšio, kurį prieš daugel metų pradėjo ir praktikoja Vokietijoje gyvenantis Valteris Banaltis, ar tik šiemet pradėjo Philadelphijos lietuviai priešakyje su Vliko vicepirmininku Stikloriumi.

Nors ir kalbama, kad pastarasis gavęs pylos iš vlikinės vyresnybės, bet dabar jau aišku, kad jisai atliko tikrai gerą darbą — jisai ne tik pamatė, kad tie lietuviai jaunuoliai be ragų, bet ir pats turėjo progos įlemtis įrodyti, kad VLIKo žmonės nesą tokie žmogėdros, ko-

ties sušvelnino. Tuo nenoriu mažinti kai kurių šių tautų siekimų tapti tautiniai nepriklausomomis. Pavyzdžiui, Pabaltijo kraštai turi labai aišką nepriklausomybės tradiciją. Manau, daug juose piliečių, drįstu sakyti, net jų didžioji dauguma, trokšta vėl būti nepriklausomais. Tačiau politikoje, paprastai, viešpatuoja ne pliki principai, bet kas galima. Apie tautas Sovietijoje kalbant, jos, rodos, jau nebeturi savų tautinių viršūnių (elito). Nebeturi gal net aiškių politinių bruožų. Tad, nebėra pagrindo politiniai išsiskirti. Prasmingi politiniai apskaičiavimai nebeveikia. Vaikšto tik ūkanotos viltys ir neaiškūs siekimai."

Lietuvoje bene formuojasi trys klasės: rusas okupantas, lietuviška viršūnėlė-inteligenija ir naujoji liaudis. Lietuvą lankęs rockfordietis (Ill.) pasakoja: Nusifotografavau su broliu, seserim ir jų dukrelėmis. Jaunos, gražios, nors liesos, bet stambių kaulų. Deja, kokia ateitis jų laukia? Amerikon atsiėmęs, padaryčiau laimingas. Bet Lietuvoje, ištekėjusios už kolchozninko ar fabriko darbininko, tikrai laimės nematys. O inteligentų, kurie ir šiandien Lietuvoje daugiau uždirba bei žmonoms geresnį gyvenimą pateikia, visoms neužtenka.

Ar jau užsiprenumeravai leidžiamą Tysliavos DABAR deimančių rinkinį?

Salomėja Narkėliūnaitė

kiais juos Lietuvos žmonės pristato tenykštis režimas ir partija.

Tik visa bėda, kad ne visi mūsiškių sugeba tokius susitikimus praversti taip sumaniai, kaip Banaltis ar Stiklorius.

Lietuvos jaunimas ar bendrai turistai, kaip jau ne vienas yra pastebėjęs, yra gana išdidūs savo susitikimuose su užsienių lietuvių. Jie, suprantama, ir turi tam pagrindo. Tuo metu, kai mūsiškiai nešė savo kudašių laisvės, asmeninio saugumo ir ekonominės gerovės ieškoti, tai Lietuvoje likusieji negalėjo to padaryti. Ir per visą pokario laiką, kai mūsiškiai Vakaruose jau buvo pradėję po pirmą milijoną taupyti, anie kentė visokius neteklius, kruvinomis rankomis atstatinėjo karo sugriautus miestus. Ne vienas jų yra buvęs ir Chruščėvo plėšiniuose ir Donbase ir kt.

Ir jie puikiai žino, kad ir užsienin vykdami jie dar negali nei taip išsipuošti, kad kitiems prilygtų, nei su savimi pinigų tiek atsivežti (nes valdžia neleidžia), kad užsieniuose galėtų sau pagėdaujamų dalykų ar dovanų Lietuvoje likusiems nupirkti.

Tad, jei užsienyje sutiktas lietuvis, broliško jausmo vedamas, jam gali vieną kitą dovanėlę nupirkti, tai, žinoma, jis gal ir mielai sutiktų tai priimti.

Bet būtų naivu tikėtis, kad būtų kokia nors palanki reakcija, kolektyvatai, visiems urmu, pasiūlant nueiti į "gražiausią miesto restoraną" pasivaikšinti arba siūlinėti amerikoniškas cigaretes bei demonstruoti savo "baltus lietpalčius."

Kiekvienas sutiks, kad geriau nė negalima būtų tokiems atsikirsti, kaip atsikirto Helsinkyje jaunimas iš Vilniaus. "Ačiū, nei Atvažiuokite į Vilnių, tai tada paplėtausime, o čia jūs kokie šelminkai!" — sakoma, kad taip šnekėję vilniečiai.

Tai, žinoma, mūsiškių iš šios pusės klaidos, bet jos

nėra fatališkos. Jei Kežys ar kitas kuris ir ateityje kada nors vyks susitikti (beje, Kežys villasi, kad jis gal toje srityje ir toliau specializuosis), tai jau ligi to laiko, turbūt, jis bus pasimokęs iš praktikos.

Antras dalykas — tai elgimasis sugrįžus į Ameriką. Vienas tik Vyt. Alseika iš Helsinkin keliavusių išdrįso viešai paskelbti savo pavardę. Kiti gi tuo tarpu slapstosi nuo kažko ir anonimiškai ima aprašinėti savo įspūdžius bei pusiau anonimiškai daro pranešimus susirinkimuose.

Iš tokio elgesio atrodytu, kad tie žmonės kažko bijo. Esame įpratę bijoti komunistų, nes tam turime pagrindo. Jei taip, tai tie anonimiškai pasiryžę asmenys nėra konsekventiški. Jie Helsinkyje Lietuvos lietuviams sakė savo pavardes, leidosi fotografuojami (anot Kežio, jie "mus traukė iš visų pusių") su savo baltais lietpalčiais ir be jų, o čia jie Amerikoje bijo net savo pavardės.

Jei komunistų baimė atkrenta, tai ko tada čia Amerikoje bijoti? Nejaugi tai būtų baiminimasis pačių Amerikos lietuvių, kad kokie "triukšmingi patriotai" neužpultų už ryšio su Tėvyne siekimą.

Jei ta priežastis, tai, tikrai, bijotis nėra rimto pagrindo. Tuščios statinės

Tesiama 5 psl.

Prof. Pakšto mirimo metinėms priminti...

Prof. dr. Kazimiero Pakšto mirties dvejų metų sukakčiai paminėti bibliografas Aleksandras Ružancovas sudarė ir savo įėjomis išleido 16 puslapių leidinį "PAKŠTIANA".

Leidinėli sudaro trys dalyks: prof. Pakšto biografijos nekrologai, jo paties kūryba, tarptautinės bibliogr. dešimtainės klasifikacijos tvarka.

Tai yra jau antras A. Ružancovo kūrinys velionui pagerbti. Pernai, mirties metinėms paminėti jis parašė ir pats išleido "Prof. dr. Kazimiero Pakšto mirties atgarsiai laisvojo pasaulio spaudoje". J. P.

PRIE PAMINKLINĖS LENTOS — prieš metus Afrikoje tragiškai žuvusiame UN gen. sekr. Dagui Hammarskjöldui pagerbti. Iš k. į d.: perietos sesijos pirm. tunisietis Mongi Slim, švedė Alva Myrdal, Hammarskjöldo fondo pirm., ir UN gen. sekr. burmietis U Thant.

Virgin Mary šypsosi...

Propagandos tikslams leidžiamas Maskvoje anglų kalba "Culture and Life" paskelbė 4 puslapių "Lithuanian Sketches" (nr. 2), kur, tarp kitko, sakoma: And today, as hundreds of years ago, the Virgin Mary over the

Aušros Vartai gate ever smiles her perfectly earthly if mysterious smile. Bežiūrėję filmo, Aušros Vartams pasirodžius, moterėlė žiūrovuose sušuko: Žiūrėkite, koplytėlė su išmuštais langais!

Gali būti, Virgin Mary ir šypsosi savo "earthly if mysterious smile" iš neapdairaus okupanto, neturinčio net stiklo jos koplytėlei?

Lietuvos gen. konsulas, P. Daužvardis spaudai pateikė vieną apčiuopiamą naudą iš Amerikos nepripažinimo dabartinės Lietuvos santvarkos: Lietuvos konsulatui girežtai protestuoja prieš išmokėjimą Amerikoje mirusių lietuvių palikimų Lietuvos okupantui. Kur susikertą su Maskvos agentais teismuose, visur laimi, nes šiųjų įgaliojimų Amerikos teismai nepripažįsta, kadangi Washingtonas jiems paaiškina: JAV vyriausybė nepripažįsta Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą ir šiosios atstovai bei advokatai neturi teisės atstovauti Lietuvos piliečių — juos teatstovauja Lietuvos konsulai...

Istorikas J. Jakštas Darbininke sako: Aple dr. J. Šliūpa daug pakalbama: vienį peikia, kiti giria, bet nebandoma jį ir jo gyvenimą įstatyti į jo laikų rėmus. Turėtų būti parašyta šio vyro biografija, susiejant jį su veikusiomis jo jo metu idėjų srovėmis ir su visuomenės bei politikos aplinkybėmis.

Norwood, Mass., šv. Jurgio parapija 50 metų sukaktį minėjo, seselėms mokytojoms suruošus originalų vaidinimą "The Mystical Gifts" lietuviškai nesuprantantiems papiečiama. Mokyklos vaikai padainavę kelias lietuviškas dainas, o Brocktono seseliu auklėtinės padainavo lietu-

Todėl ta prasme tik sveikinti reiktų laisvojo pasaulio iniciatyvą siųsti savo atstovus į Helsinkio festivalį ar kur kitur.

...DIALOGO BEIEŠKANT

Is 4 psl.

gali garsiai žvangėti, bet jų nepabijojo Valaitis, kai jis prieš keletą metų vyko ir dalyvavo Vienoje surengtame komunistų jaunimo festivalyje, kuriame jis susitiko su lietuviais ir pasibarė su Komjaunimo Tiesos red. Albertu Laurinčiu.

Tuščių statinių žvangėjimas nesulaikė chlcagiečių Sulaičio, Kreivėno ir kitų, kurie ėjo pasimatyti ir pasikalbėti su iš Lietuvos atvykusiais rašytojais ir žurnalistais. Pagaliau tais pat metais nebijojo nė du studentai Urbanoje, Micevėčius ir Mockūnas pasigindė: tada su iš Lietuvos atvykusiu Aleksandru Cesnavičium, su tuo pačiu, su kuriuo šiemet rugp. mėn. ginčijosi Alseika, Kezys, Remekis ir kt.

Nebijojo jų nei Jonas Aistis Washingtono, nei Juozas Tysliava New Yorke, kai jie ėjo susitikti su poetu Miezėlaičiu.

Pasibarti ar tiksliau, pasigindė, sveika, ypač, jei "apsišaudymas" vyksta tinkamoje aukštumoje. Bet tokiems apšišaudymams praėjus, pasakojama, vėliau

prasideda ir rimtesnės kalbos.

Ir nors jos vyksta ir anų politrukams dalyvaujant, tai vistiek, atrodo, reikia atsiminti, kad ir tie politrukaai juk lietuviai. Jiems irgi turbūt įdomu pasikalbėti su savo tautiečiais laisvajame pasaulyje.

Ir todėl iš tokių susitikimų gali būti nemažai naudų, nors nereiktų manyti, kad nuo to vienį kitus susikombinuotų ar sukaptalistintų.

Tokios rūšies dialogas, tiesa, atrodo, geriau priilygsta lankytojo kalbai su už grotų sėdinčiuoju. Bet, argi giminės neskuba kalbėtis su saviškiais, kad ir prie kalėjimo sargo.

Ši gi ne taip senai prasidėjusi kalba tarp lietuvių iš šiapus ir anapus yra daugiau nei šeimos dialogas, tai kalba nelaimingų tautos vaikų, kuriuos likimas negailėtingai išsklaidė po visą pasaulį.

PASTABOS... V. Tysliavienė

Žurnalistai - žvalgybininkai...

Kad mūsų skaitytojai suprastų, kodėl dabartiniai Dirvos bendradarbiai tebeužsiima insinuacijų prieš Vienybę skelbimu, kada nors reiktų atskleisti kaip įvairiais laikotarpiais jie bandė pasiglemžti laikraštį į savo rankas ir panaudoti jį savo propagandai ar kitokiems neišikiams tikslams. Aprašius viską, kas pergyventa per paskutinį dešimtmetį, nesutilptų keliuose tomuose.

Tais pokariniiais metais, kai čia pasirodė jų pirmieji laiškaai, atrodė, kad turime reikalo su laikraštiniškais. Vėliau gi paaiškėjo, kad tai vis buvę žvalgybininkai, tarnavę įvairioms valstybėms. Tarp eilės laiškuų ir skundų, kurių redakcija šimtais gaudavo iš tremties, buvo sunku orientuotis kur, kas ir kaip nusikalto ir t. t. Neaiškumus geriau supratome, kai Lietuvos laikraščiuose pasirodė, kai kurių asmenų "išpažintys" ir kitokia informacija.

Tie žurnalistai besivadina būvę žvalgybininkai, netekę savo buvusių bosų pasitikėjimo ir reikšmės, eventualiai vienas po kito emigravo į Ameriką, įsijungė į laikraščius bei organizacijas ir pradėjo Amerikos lietuvių "perorganizuoti"...

Ne be reikalo Amer. Liet. Taut. S-gos pirmininkas Antanas Olis tada yra mums pastebėjęs:

"Jeigu savo veiklą nukreipsime taip, kaip jie siūlo, tai turėsime registruotis, kaip 'foreign agents'..."

Vienybės "linija"

Praeitais savaitės laidoje paskelbėm du pagrindinius dėsnius, kuriais vadovavosi tautinė srovė ir spauda: a) būti ištikimais JAV santvarkai ir įstatymams; b) išlaikyti, kurti bei ugdyti Amerikoje lietuvišką dvasią ir tautinės kultūros vertybes.

Tokia visuomet buvo ir bus Vienybės kryptis ar "linija". Iš to kelio neiškrypome, Vienybė liko nepriklausoma, nepaperkama ir nenuperkama, nors po mūsų didžiosios nelaimės — praeitą rudenį, į greitai prisistatė asmenys, kuriems labai rūpėjo laikraštį perimti savo kontrolėn.

Kodėl tebešmeizia?

Įdomu, kad kai kurie buvę redaktorai — Rastenis, Raila, Gedgaudas ir kt., kuriais Vienybė dėl vienokių ar kitokių priežasčių nusikratė, dabar susitelkė Dirvoje ir tebetęsia šmeizimo politiką prieš Vienybę, veiksmius, nepriklausomos Lietuvos atstovus ir kt.

Net ir tas žurnalistas, kurio iniciatyva savo metu Vienybėje buvo paskelbta Vinco Rastenio "išpažintis" iš Vilniuje leidžiamos komunistų Tiesos ir kuris rašė ir redagavo komentarus — net ir tas susirado užuovėją Dirvoje. O tuo metu, kai ta pati Dirva mus kaltino "talkininkavimu komunistams", tai jos naujasis bendradarbis iš Chicago, tada mums rašė:

"Dėl Rastenidos nenusiminkite. Jis turi, palyginti, nedaug simpatijų, nors ir išvystė didelę propagandos akciją prieš Jus (ne viešai, bet paskalom — tai pranešti man rado reikalo net toks tautininkų veikėjas kaip dr. K. Sruoga, ir jis žada šitą Vienybę parašyti.) Tautininkams ypatingai Dirvą forsuojant, konfliktas anksčiau ar vėliau vis tiek turėjo įvykti, gal tokia proga buvo geresnė negu kita..."

Ir dabar viešai ir "paskalom" akcija prieš Vienybę tebetęsiama. Reikia manyti, kad ateis laikas, kai JAV vyriausybės įstaigos susidomės kai kuriais jų "darbiniais" ir ko siekiama toje Dirvoje, kuri būdama ir politinis ir komercinis laikraštis, apsigaubė "non-profit" organizacijos privilegijomis...

viškai, angliškai ir prancūziškai! Taip auga mūsų jaunoji Amerikos Lietuva! Šimto metų sukaktį šv. Jurgis jau minės vien anglų kalba.

Mūsų spauda, rodos, nepastebėjo, kad Sovietija apsiavylęs ir Amerikon grįžęs amerikietis geležinkelietis D. P. Johnson yra susituokęs su lietuvaite Zepenalte (dzūke) iš Manchester, N. H. Jos tėvai padėjo apmokėti šeimai keltinę atgal.

Lietuvos Vyčiai — tai čia gimusio mūsų katalikiško jaunimo organizacija, kuriai lemta rungtis su daugelio klebonų melniau palaikoma amerikietiška CYO. Praėjusiame seime, nors vyravo anglų kalba, bet buvo juntama nuoširdi lietuviška dvasia. Nusiskysta, kad mažai naujai atvykusio jaunimo įsirašo į Vyčius. Kitas seimas bus sukaktuvinis.

De jure ir de facto tema kalbant, ko atsiskakė ir ką pripažino 18,915 Lietuvoje gimusių asmenų, kurie 1951-1961 metų laikotarpyje priėmė JAV pilietybę ir iš-

kilminga priesaika teismuose išsižadėjo Lietuvos pilietybės?

Elta praneša, kad Vilniuje pasirodžiusi 5 asmenų Amerikos lietuvių "pažangiųjų" ekskursija, kuriai bus leista aplankyti Kauną, Druskininkus, Klaipėdą, Palangą ir Neringą. Rockford, Ill. gyvenąs lenkas lankė seserėčią Vilniuje ir pasakoja, kad "tie prakeikti lietuviai" jį nuoga išrengę krėsti Vilniaus aerodrome. Kuraitis gi pasakoja, kad visi multininkai ten kalbą rusiškai.

Iš 250 pastaraisiais metais Lietuva lankiusių stora dalis buvo sukomunistėję. Amerikon grįžo, kaip vienas pareiškė, "pagijęs iš baisios ligos." Todėl organizuotos ekskursijos uždraustos. Įsileidžiama tik pavieniai ir tai tik į Vilnių. Paprastai leidžiama būti 3 dienas, bet čikagiečiui D. Misiuliui leista 7. Į gimtinę Papių leido.

Akademių Mūsų Žingsniuose (redaguoja Rita Kavonlienė) rašoma: Kūryba ateina Daugiau 10 psl.

ANTANO TAMOŠAIČIO DAILĖS PARODA

Čiurlionio galerijoje Chicagoje, nuo rugsėjo 22 iki 30.

Biografinės žinios apie dail. A. Tamošaitį

Antanas Tamošaitis gimė Lietuvoje 1906m., Baigė Meno Mokyklą Kaune 1929m., Kauno Meno Mokyklos mokytojas 1929-1932m., Dotnuvos Ž. U. Akademijos lektorius 1932-1940m., Ž. Ū. Rūmų liaud. meno instruktorius 1930-1936m. ir skyr. vedėjas 1936-1940m., Vilniaus Dailės Akademijos dėstytojas 1940-1942m., Kauno T. Dailės Instituto Dek. Aud. Skyr. vedėjas 1942-1944m., Freiburgo Ecoles des Arts et Metiers Audimo Studijos vedėjas 1946-1949m., Montrealio YMCA Academy of Art and Craft direktorius 1949-1950m., Nuo 1951m., gyvena ir dirba kaip dailininkas savo Dailės Studijoje Kingston, Ont.,

A. Tamošaitis liet. liaudies meno rinkėjas ir ekspedicijų vadovas 1926-1939m., Antano Tamošaičio parašytos ir Ž. Ū. Rūmų išleistos knygos: Sodžiaus Menas 1-8 kn. 1931-1939m., Audimas 1931m., Austiniai Kilimai 1935m., Staltiesės 1935m.

Antanas Tamošaitis pats pirmasis Lietuvoje pradėjo austi kilimus ir rengti asmenines parodas, pirmoji A. Tamošaičio kilimų paroda buvo Kaune Vyt. Didž. Kultūros Muziejuje 1936m., kitos kilimų parodos — Ž. Ū. Rūmuose 1937m., Dailininkų Sąjungoje 1939m., Tarptautinėje parodoje Paryžiuje 1937m., Berlyne 1938m., New-Yorke 1939m., pastarosiose trijose parodose apdovanotas aukso medaliais.

Nuo 1946m., A. Tamošaitis su savo tapyba, akvarele ir grafika dalyvavo daugelyje grupinių liet. parodų, Austrijoje, Vokietijoje, U.S.A. ir Kanadoje.

Antano Tamošaičio mokytojai: tapybos — J. Vienožinskis, akvarelės — K. Skleris, grafikos — A. Galdikas ir M. Dobužinskis.

DROBINIAME SOSTE

Dail. A. Tamošaitis

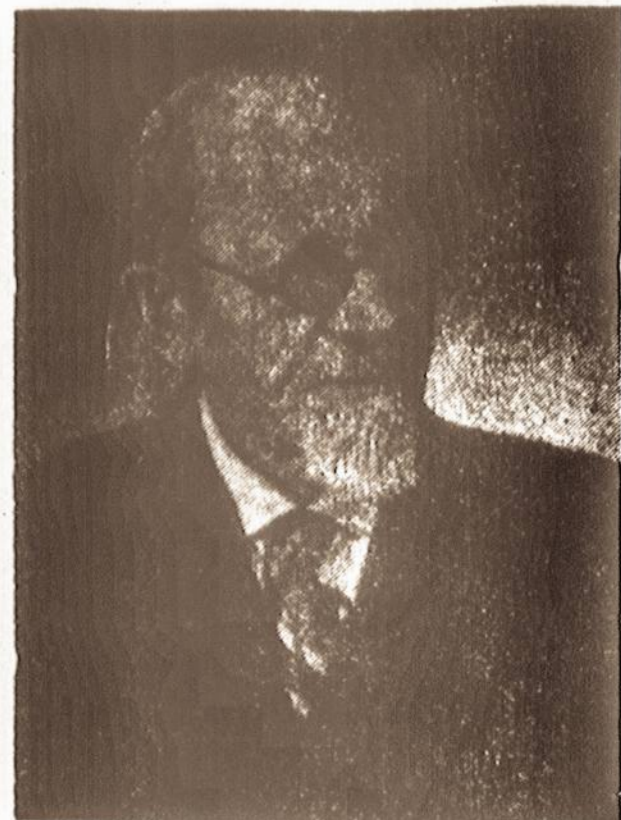
PROTĖVIŲ PAMINKLAS

Dail. A. Tamošaitis

Dailininko K. Šimonio 75 m. amžiaus sukaktis

Vilniuje leidžiamas mėnesinis žurnalas Pergalė apie dailininką Šimonį rašo:

Senyvas amžius negali sumažinti visą gyvenimą intensyviai dirbusio menininko kūrybinės energijos. — pagalvoji, apžiūrėjęs dailininko K. Šimonio paskutiniu metu nutapytus darbus. Ir nors šių metų rugpjūčio 25 d. gerblamam dailininkui sukanka 75 metai, jis aktyviai dalyvauja respublikinėse parodose, padeda organizuojant dailininkų visuomenines priemones. Dažnai dailininkas susitinka su dirbančiais ar besimokančiais jaunimui įvairiose respublikos vietose, pasakoja jiems apie savo kūrybą, sunkų praeityje nueltą kūrybos kelią, kurį dailininkas įdomiai nušvietė savo atsiminimų knygoje „Gyvenimo nuotrupos“.

Dailininkas K. Šimonis

LIETUVIAI GREAT NECK PLAZA PARODOJE

Keturi lietuvių kilmės dailininkai dalyvauja reprezentacinėje parodoje, šiuo metu vykstančiojoje The Chase Manhattan naujasiame banke Great Neck Plaza, New York.

„Architectural Forms“ žurnalas šį mėnesį rašo, kad patė Chase Manhattan pasaulinio masto Banko prezidentas D. Rockefeller prisidėjo prie šio moderniausio banko išplanavi-

mo. Nepaprastai įdomios architektūros pastate kuo efektingiausiai išdėstyta visa banko tarnyba. Bankas kaip ir neturi sienų — visur stiklos, o jei jos yra, tai tik dekoratyviniams tikslui. Meno paroda, bankui pakvietus, buvo paruošta Almus Art Gallery, Great Neck, N. Y., atrinkusi stipriausius savo dailininkus. Jų tarpe yra Alfonsas Dargis iš Rochesterio, Albinas Elskus iš New Yorko, Vytautas K. Jonynas iš Jamaica Estates ir Vytautas Ignas iš Richmond Hill. Be jų, dalyvauja trys vietiniai dailininkai Jan Silberstein, Don Shepherd ir Burt Wasserman. Parodą lankoma banko atidarymo valandomis. Tai viena stipriausių lietuvių kultūros Amerikos demonstracijų turtingoj bendruomenėje, kurioje lietuviai tebuvo žinomi kaip darbštūs sodininkai ir patikimi patarnautojai.

ALBINAS ELSKUS

DESINĖJE: Dailininkas Vytautas Ignas savo studijoje Richmond Hill, L. I.

Svečiuose pas Punsco lietuvius

Rašo kan. dr. J. B. Končius

Lietuvių grupė su kan. dr. J. B. Končium Romoje Exul Familia išskilmėse rugpjūčio 6 d.

Punsco lietuviai sveikina BALFO pirmininką.

Dailininkas V. K. Jonynas savo studijoje Jamaica, L. I.

Lenkijoje išbuvau nuo rugpj. 17 iki 28 d. Per tą laiką tyrinėčiau CARE veiklą ir lankiau lenkų institucijas Varšuvoje, Krokovoje ir kitose vietovėse.

Taipgi man buvo labai įdomu susipažinti su lietuvių būkle Lenkijoje, ypač Seinų apylinkėse ir Varšuvoje.

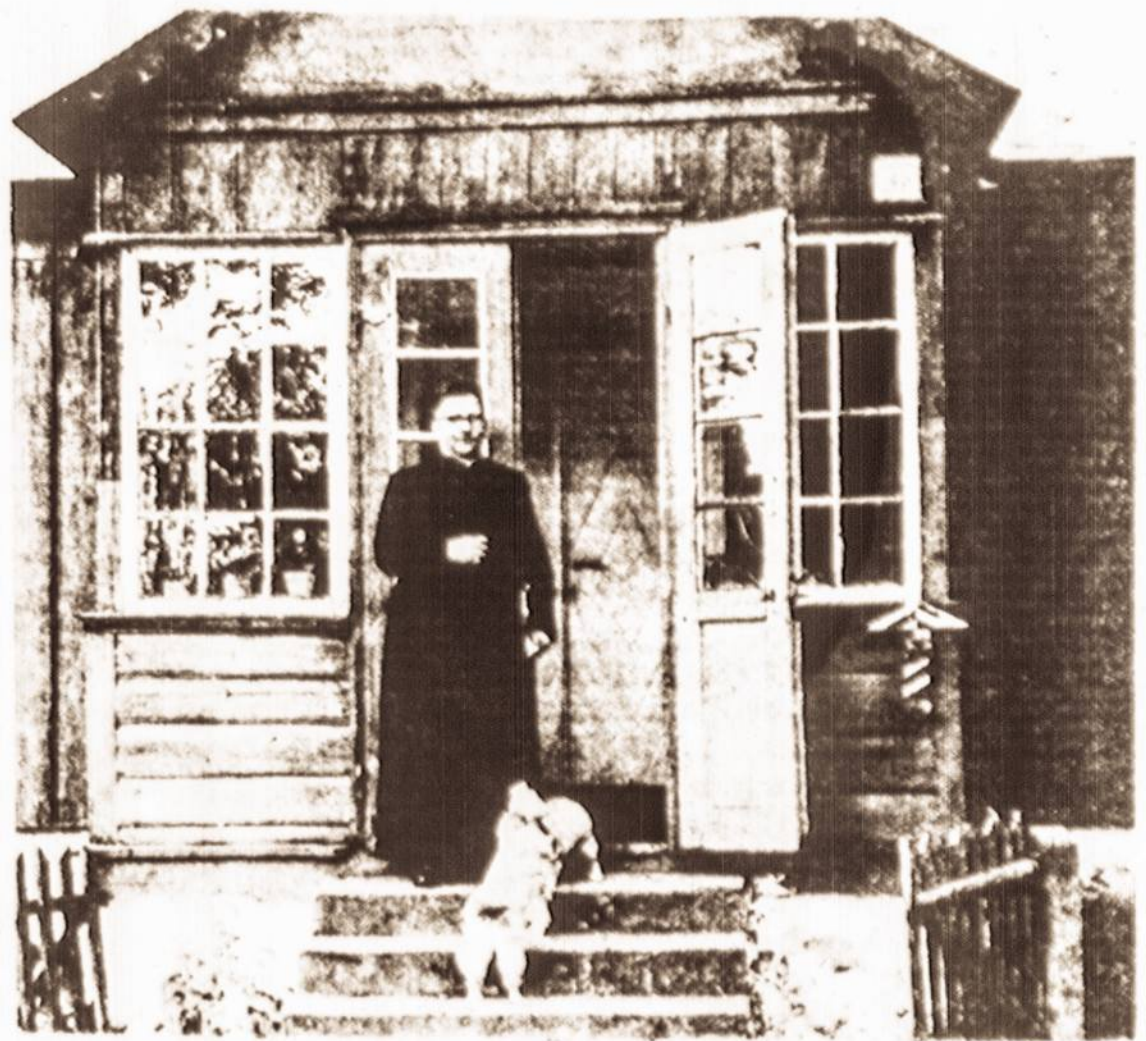
Didžiausia lietuvių grupė ir geriausiai susiorganizavusi yra Punske, kuris yra tik 3 kilometrai nuo Lietuvos sienos. Ten nuvykau rugpjūčio 18 d. vakare. Apsistoju pas lietuvių par. kleboną kun. Antaną Šuminską. Tą patį vakarą pas mane atsilankė žymesnieji lietuviai veikėjai ir painformavo mane apie jų kultūrinę, visuomeninę ir ekonominę būklę. Lietuviai Punske turi savo gimnaziją, kurioje mokosi 271 mokinys. Visi dėstomieji dalykai vyksta lenkų kalba. Lenkų valdžia apmoka mokytojams algas ir teikia gimnazijai išlaikymą. Tai yra visiškai valdžios žinioje esanti mokslo įstaiga.

Lietuvių kalba yra privaloma ir ja mokiniams dėsto kasdieną. Direktoriaus ir visi mokytojai yra lietuviai. Mokiniai visi puikiai kalba lietuviškai, nes dauguma jų kasdien atvyksta iš kaimų į Punską iš apylinkių po 7 ir daugiau kilometrų.

Bendrabučio neturi. Mažas mokinių skaičius gyvena miestelyje privačiuose butuose. Gaila, kad prie šios gimnazijos nėra valgyklai tinkamo įrengimo, todėl CARE ar kitos Amerikos labdaros organizacijos negali suteikti maisto produktų, kaip jų gauna daugelis kitų mokyklų Lenkijoje. Kadangi jaunimas yra, bemaž, 100% iš ūkių, atrodo sveikai ir yra patriotiškai lietuviškai nusiteikę.

Punsco parapija

Punske yra viena lietuvių parapija, kuriai priklauso apie 4,000 žmonių ir iš jų virš 3,000 yra tikri lietuviai, o apie 1,000 lenkiškai kalbančių. Per pirmąsias mišias, kurios laikomos 7 val. yra giedama lenkiškai ir sakoma lenkų kalba trumpas pamokslas. Sekančios mišios 8,30 val. Per jas visa bažnyčia gieda įvairias lietuviškas giesmes, ir skaitoma lietuviškai ir lenkiškai evangelijos. Per sumą — 12,15 val. — grynai viskas lietuviškai ir bažnyčia dažnai perpildyta, nes į sumą susirenka apie 2,000 asmenų. Prieš sumą kas sekmadienį yra daroma procesija aplink bažnyčią. Choras procesijoje labai gražiai gieda lietuviškas giesmes ir prie choro giedojimo visi prisideda. Per sumą tas pats didžiulis choras, vadovaujama giedant lotyniškai giesmes, bet dažniausiai giedama lietuviškai.

PUNSCO KLEBONAS KUNIGAS ŠUMINSKAS

Atlaikęs 8,30 val. mišias, per sumą pasakiau pamokslą apie artimo meilę, ypač išryškindamas pareigą lietuviams savo tarpe vieni kitus mylėti ir vienas kitam visokeriopai pagelbėti.

Po sumos choro nariai susirinko šventoriuje; į juos prakalbėjau, pagirdamas jų giedojimą, ir kartu su choru ir klebonu kun. Šuminsku nusifotografavom.

Per sumą dalyvavusių žmonių per 90% buvo ūkininkai, suvažiuavę iš kaimų su arklūkiais ir vežimukais, kaip kad būdavo seniau Lietuvoje. Aikštėj teko pasikalbėti su daugeliu jų. Jie darė malonaus įspūdžio. Tie, kurie gyvena prie pat Lietuvos sienos, gauna iš valdžios liudijimus, su kuriais gali pereiti per sieną į Lietuvą. Taipgi iš Lietuvos pasienio gyventojai gauna pasus atsilankyti pas lietuvius Lenkijos pusėje.

Jie man pasakojo, kad Lietuvoje ūkininkų ir visų gyventojų būklė esanti daug sunkesnė, negu Lenkijoje, nes Lietuvoje visi ūkininkai suvaryti į kolūkius. Jie ten per paskutinius 2 metus net jokio atlyginimo už darbą negavę ir esą maitinami iš bendros virtuvės, kurios maistas esąs labai skurdus ir daugelis gyvena pusbadžiai.

Punsco lietuvių ūkininkų, kaip ir visoj Lenkijoje, ūkių nesuardė ir kolūkių nesudarė. Todėl Lenkijoje žmonės maistu yra geriau aprūpinti, negu kurioje kitoje komunistinėje valstybėje. Vienas didžiausių neturtingesnių Punske ir apylinkėse lietuvių prašymų yra — prisijusti jiems iš Amerikos drabužių. Jie bemaž visi prašė lietuviškų maldaknygių, nes jau jų senosios baigia plyšti. Jie man jas rodė. Punsco ir Seinų lietuviams esą reikalinga virš 5,000 maldaknygių.

Nemažesnis lietuvių skaičius gyvena Seinų apylinkėje.

Seinuose yra irgi tik viena bažnyčia, kurioje visos pamaldos laikomos tik lenkiškai, nors ten lenkiškai kalbančių yra mažiau kaip pusė. Lietuviai tuo yra labai nepatenkinti ir žada daryti žygių, kad būtų ir Seinuose, kaip Punske, įvestos lietuviškos pamaldos.

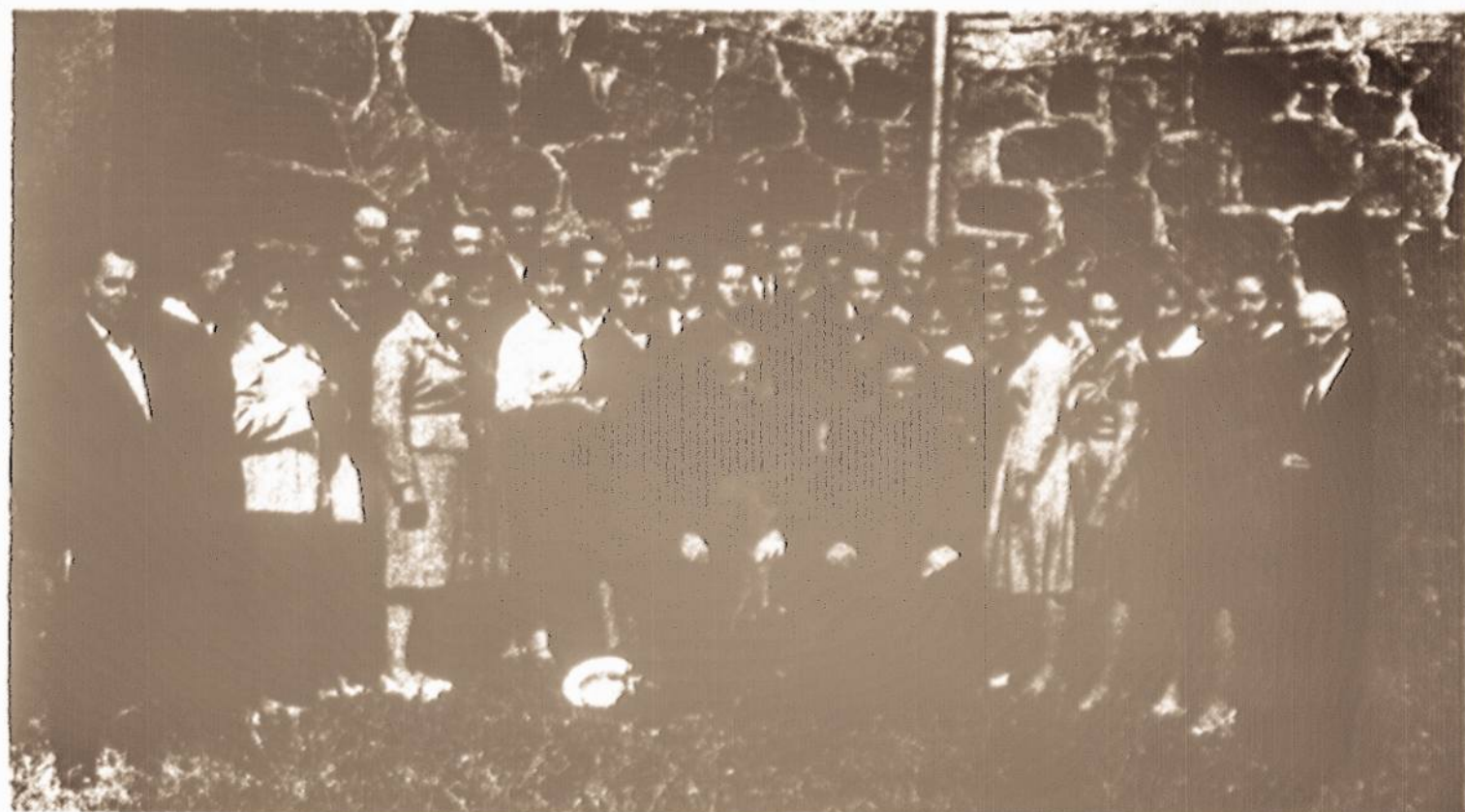
Šiuo reikalu kalbėjau Varšuvoje su bažnytinė vyresnybe, kuri pralankiai atsiliepė. Žadėjo surasti lietuvių kunigą ir lietuviškas pamaldas įvesti, jei seimiečiai pareikš norą. Šią žinią perdaviau Seinų apylinkės lietuviams.

Šia proga Varšuvos bažnytinė valdžia man pastebėjo, kad jie patvarkė, jog Varšuvoje gyvenantieji lietuviai turėtų savo pamaldas lietuvių kalba.

Sužinojęs iš jų kad šios pamaldos yra laikomos Sventiausios Panelės bažnyčioje Krakowskie Przedmiescie gatvėje, kontaktavau vieną kitą lietuvių. Iš jų patyriau, kad vasaros atostogų metu daug lietuvių yra iš Varšuvos išvykę ir todėl lietuviškos pamaldos nelaikomos; jiems patariau, kad greitai vieni su kitais susišinotų ir kad minėtoji bažnyčioje visi Varšuvoje esantieji lietuviai susirinktų rugpj. 26 d., nes aš apsiėmiau atlaikyti jiems pamaldas.

Į pamaldas susirinko 46 lietuviai ir visi susėdo vienoj pusėj bažnyčios, o kitoj pusėj daug daugiau buvo prisirinkę Varšuvos lenkų. Lietuviai puikiai giedojo iš šafrifografuotų lapelių. Pasakiau panašią temą kaip Punske pamosklą.

Po pamaldų visus sukvičiau susirinkti į zakristiją pasikalbėti, nes prie bažnyčios nėra salės. Nuoširdžiai pasikalbėjome. Jie įteikė man gėlių, taip kaip ir Punsco lietuviai, ir prašė pasveikinti lietuvius Amerikoje ir padėkoti jų vardu už visokeriopą jiems pagalbą.

BALFO pirmininkas ir Punsco klebonas su bažnyčios choru.

Kelios mintys IX Kanados

Lietuvių Dieną stebėjus

A.L. Gimantas

Gana intensyviai teko stebėti paskutinįją Kanados Lietuvių IX-ąją Dieną, Windsore. Mieli tautiečiai gyvendami tame krašte, apskritai žvelgiant, yra gerai organizuoti, stiprūs ir veiklūs. Be abejo, nėra namų būdų, bet ir tie dūmai, jei jų ir pasitaiko, palyginus, yra maži ir bent jų kalmynams akių tikrai negrauzia. Kanados lietuviai tikrai yra verti pavyzdžio ir iš jų veiklostikrai galima būtų pasimokyti ir JAV lietuviams.

Stai, kad ir tos kasmetinės Lietuvių dienos, reguliariai ruošiamos, reguliariai lankomos, laukiamos. Tautiečiai atsižada poilsio dienų, nepabūgsta kelionės nepatogumų, negaili pinigų ir iš artimesnių ir tolimesnių vietų stengiasi galimai gausiau dalyvauti toje kanadiečių metinėje šventėje.

Buvojus keletoje tų švenčių, vis dėlto nesunkiai matomas lyg ir savotiškas išsivystymas, lyg ir vengimas į tas dienas įnešti ką nors naujo. Įvairių pasiūlymų, sumanymų, šventėms praėjus, visada yra pakankamai, galima tik, kad į tas pastabas, kurių dalis tikrai yra verta dėmesio, kažkodėl nebandomas kreipti bent minimalus dėmesys. Gal tai išvis daugelyje lietuviškųjų reiškinių pastebima liga — įsisenėjimas, naujo bijojimas, galimos pažangos vengimas. Esą, jei vakar buvo gerai, šiandien nebogal, tad, kodėl jau rytoj turėtų būti kitaip?

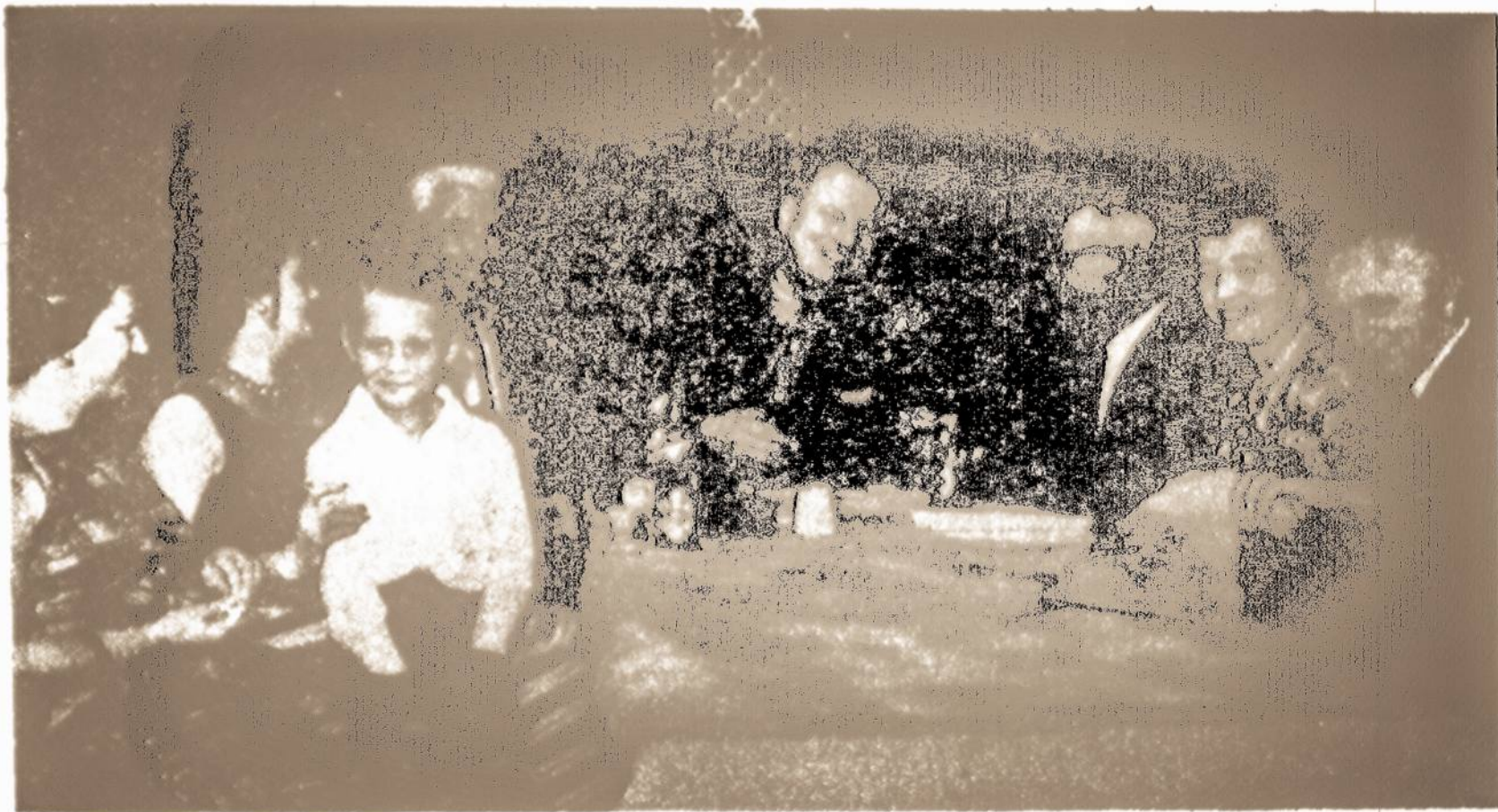
Bet, žinant kanadiečių lietuvių dinamizmą ir gebėjimą veikti, galime drąsiai tvirtinti, kad sekančios lietuvių dienos tikrai įgaus naują pobūdį, gal naujesnes ir dienos reikalavimams tinkamesnes formas. Savąją veiklą kanadiečiai neapvylę, aišku, sugebės ir ateityje vėl rodyti pavyzdį savojoje bendroje veikloje. Tam darbai jie turi užtenkamai gabalių asmenybių, visą gražų būrį vertingų talkininkų ir dirbti norinčių. Juk tai ir būtų pats geriausias laidas kiekvienam pasisekimui.

Čia norėtusi įterpti ir vieną kitą savąją pastabą. Susirenkant metinė šventė, kažkaip norėtusi įgauti daugiau ryžto, pastumti daugiau ugnies, užsidedimo sekantiems metams. Tuo tarpu, šiemetinis koncertas "Dainavos" atliktas, kad ir labai gražus ir labai kultūringas, kažkaip nuskambėjo minorine galda. Ir jam pasibaigus, klausytojai skubiai skirstėsi, be didesnių šypsenų, be pakilių nuotaikos, lyg užsidarę, neretas net ir visai nullūdes. Kodėl?

Kaip tik tuo klausimu teko įdomautis ir pasiklausinėti visos eilės tautiečių, kurių nuomonės tikrai bus įdomios ir būsimų tokių švenčių rengėjams. "Dainavos" atliktų dalykų dauguma buvo paruošti, vieno žinovo nuomone, labai gerai. Džiaugiamės ir di-

džiaujamės tuo! Bet, teko girdėti daug balsų, teigiančių, kad parinkta programa iškilmingo akto meninei daliai buvo persunkti, kažkaip nepagaunanti, labai jau liūdnei nu-teikianti. Šimtai liudininkų tik jau galėtų pasakyti, kad po kiekvienos gyvos, uždegančios, linksmos dainos, salės sienos net plyšo nuo katučių audros (o ką jau bekalbėti apie dainaviečių ir jaunųjų hamiltoniečių tautinius šokius — jie buvo žavingi!), tuo tarpu po tų liūdnesnių dalykų išpildymo, plojimai buvo gana riboti. Dar daugiau. Pažįstamas kunigas pasakojo po koncerto, jog tyčia sėdėjęs įsimašęs jaunimo būry, norėdamas arčiau stebėti jaunųjų reakciją. Ir, kagi — po mūsų jau minėtųjų nuotaikingų pagaunančių melodijų, jaunimo plojimams, net iš sėdynių pakilus, nebuvo galo, tuo tarpu, kad ir gražių, kad ir sunkių, bet liūdny dainų išpildymo metu, tas pats jaunimas beveik nesiklausė, tylomis tarpusavy šnekėjosi, plojimo metu, kitas ir visai savo rankų nevalgino. Dar iš kelių ir pačiam eko girdėti, kad sekantį kartą vargiai ar jie ateisią į panašų lietuvišką parengimą. Sutikime, kad ir visur ir visada pataikauti publikai, tikrai negalima ir nėra reikalo. Sugadinsime tik savąjį skonį, o ir prie mūsų kultūrinio lygio kėlimo tikrai neprisidėsime. Kai ruošiami atskirai įvairūs koncertai, be abejo, labai girtina, kad mūsų ansambliai, chorai ir kt. meniniai vienetai stengiasi paruošti galimai platesnę, įvairesnę ir sunkesnę programą. Tai klausytojų muzikinio skonio, pomėgio ugdymas. Tai visiškai puiku ir vietoje!

Čia tik tenka kiek paabejoti ar tokios sunkios programos gali tikti tokių įvykių scenoje, kaip metinė Kanados lietuvių diena. Čia, juk paprastai suskrendama lietuviškojo kapitalo sekantiems metams užsikrauti, iš čia, paprastai, turėtume skirstytis, kaip šio rašinio pradžioje minėta, nauja ugnimi ir ryžtu užsidedę, ir to ryžto, to įgauto bagažo, turėtų užtekti iki sekančių metų. Tuo tarpu, kai iš tokios šventės skirstomės lyg iš kokių laidotuvių, aišku, ir mūsų ūpas ir tas ryžtas, kažkaip nublankęs išsina, visa lyg ir pilčiau, pesimistiškiau atrodo. Tad, sekančių švenčių rengėjai tepasistengia visų trijų dienų programą taip paruošti, kad kiekviena diena būtų galimai įspūdingesnė, gyvesnė, paliekanti vis gilesnį įspūdį, su pačia kulminacine užbaiga — iškilminguoju aktu, koncertu ar pan. programa, po kurios išėjus tautietis ir grįžęs savo gyvenamam vieton, dar ilgai galėtų spinduliuoti vietinėje aplinkoje, skleistis to nepaprasto lietuviško pakilimo dvasią ir nuotaiką, kurias jis buvo gavęs metinėje lietuvių šventėje.

AMERIKIETIS LAIKRAŠTININKAS Kalifornijos Lietuvių Dienoje, George Todt (sėdi gale stalo), Los Angeles Herald-Examiner nuolatinis bendradarbis, atvykęs į Kalifornijos Lietuvių Dieną, įvykusią rugsėjo 9 d., šnekučiuojasi su grupe lietuvių veikėjų. Iš k. į d.: Tamošūnienė, Mrs. Goerge Todt, Mike Todt (sūnus), V. Kazlauskas, kolumnistas George Todt, dr. J. Jurkūnas, Jurkūnienė ir A. Skirius, LB Los Angeles apylinkės pirminkas, šventės šeimininkas, L. Kančausko nuotrauka

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.
84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.
TELEFONAS: Virginia 3-1477

1963 M. SAUSIO MĖN. IŠ SPAUDOS IŠEINA ORIGINALIAUSIA KNYGA, KOKIUS LIETUVIŲ KALBA DAR NEBUVO IŠLEISTA -

CINIKO PATARĖJAS

Illustravo dail. R. Bukauskas. Kieti viršeliai. Šios knygos spausdinama ribotas egz. skaičius ir spaudos kioskuose nebus pardavinėjama, tad rezervuokite ją sau dabar ir ją tikrai gausite, jeigu atsiųsite \$2,50 šiuo adresu:

M. ČAPKAUSKAS, 854 - 39th Ave., Lasalle, Montreal, Q. Canada.

Tuščia bravūra

Juozas Gobis

Drago rugsėjo 17 d. numeryje V. Jakutis šoko ginti Dan Kuraičio pareiškimų spaudai. Visų pirma Dan Kuraitis buvo vieną kartą "pragare", jį aprašė, po to vėl važlavo į "pragarą", kuri, "pragare" būdamas išgyrė, o grįžęs į Ameriką talp jį išpeikė, jog "galas su galu nesueina."

Gal būt, kad Lietuvos keliai netinkami Bulck'o automobiliais važinėti, gal būt Lietuvos keliai negalima Bulck'o visu greičiu leisti, bet motorizuotas susisiekimas dabartinėje Lietuvoje yra, o jei keliai būtų taip netaisomi ir tiltai sulūžę, kaip kad Dan Kuraitis paskelbė, tai mano brolis nebūtų galėjęs su vysk. K. Paltaroku kaip jo sekretoriumi, automobilii lankyti parapijas toli už Vilniaus miesto ribų, o pats tapęs klebonu negalėtų motociklu važinėti ir tai ne vien po savo parapiją. Ir ne vien vysk. K. Paltarokas iš dvasininkų važinėjo automobiliu ir ne vienas kunigas turi motociklą ir juo važinėja. Dan Kuraičio "netaisomais keliais" ir "sulūžusiais tiltais". Taip pat žinoma, kad visi komisarai ir aukštesni specialistai - technikai automobiliais ir motociklais važinėja D. K-čio iškonevelkais Lietuvos keliais.

Jei yra parduotuvės ir jų pardavėjai, tai yra jose ir prekių, nors ir ne visokių ir ne visada. Ir nepriklausomaj Lietuvoje ne visose parduotuvėse galima buvo visko nusipirkti; dažnai tekdavo pavažiuoti į apskr. miestą arba net ir į sostinę.

Dabar prekių centrai yra rajonai (rajonų miestai). Niekas iš Lietuvos neprašo maisto siuntinių, bet labai džiaugias! gavę geros tekstilės siuntinį, ypač vilnonių ir nailoninių medžiagų. Aš, pvz., vienam buvusiam pažįstamam, šviežiai sugrįžusiam iš Sibiro, skubos keliu pasiunčiau riebalų ir šokolado siuntinį. Už šokoladą padėkojo, o riebalų prašė neslysti, nes jų Kaune yra kiek reikiant; paprasė tekstilės.

Vysk. K. Paltarokas subarė mane už maisto produktų siuntinį, o paprasė religinių knygų ir medikamentų. Gaudamos nuotraukos iš Lietuvos nerodo, kad mūsų žmonės būtų taip apiplyšę; šil nuotraukų medžiagų kokybė neaiški, tačiau, fasonai nors ir kuklūs, bet skoningi. Ir kaklaraiščio nebesivaržoma prisirišti. Vestuvinėse kokių kokių nuotraukose ant salo, be butelių, tur būt, degtinės ar samagono, matoma ir tortų. Taigi netiesą Dan Kuraitis ir V. Jakutis plepa apie kaimiečių neturėjimą nei ko pirkti nei ko parduoti, bet tai nereiškia, kad okupuotos Lietuvos žmonių gyvenimas būtų visko perte-

kęs. Tarybų Lietuva — jau nebe "mažoji Amerika", kaip ją vadino raudonarmiečiai 1940 metais.

V. Jakutis tariasi esąs labai išmintingas, teigdamas, kad "geležinei uždangal atsidarius, visi suskristų į laisvės kraštą, kur galės laivai gyventi ir laisvai kalbėti."

Aš abejoju, kad taip visa tauta imtų ir išliktų iš savo gimtojo krašto. Gal V. Jakutis "laisvas" paaikšintų, kodėl iš "pragaro" į rojų išvyko keli tautiečiai, savo artimųjų taip sunkiai ir brangiai išgauti iš anapus geležinės uždangos. Iki šiol buvo manoma, kad Lietuvos jaunimas čia sunkiai aklimatizuojasi, o Los Angeles mieste yra viena iš Panevėžio senyva moteris atvykusi pas savuosius ir jau rengiasi grįžti į Panevėžį, nes šiame krašte jaučiasi kaip "auksiniame narve": O ta moteris esanti ir Sibire buvusi...

Pragarą moka sudaryti ne vien komunistai, bet ir antikomunistai. Užtenka prisiminti, kaip Lietuva buvo "valoma...", vokiečiams ją okupavus... Vysk. M. Brizgys vokiečių okupacijos metu Šiauliuose per rekolekcinį pranašiskai įspėjo, jog tas Lietuvos "valymas" gali skaudžiai atsiliepti lietuvių tautos ateičiai...

Taip, ponas V. Jakuti, žinau, kad Lietuvoje šiemet vasara buvo šalta, lietanga ir "trumpa". Ar bus badas — dar nežinau, bet jei bus, tad ne režimas bus kaltas, o gamta. Gal V. Jakutis atsimena, kaip nepriklausomaj Lietuvoje viena vasara buvo labai lietanga o šiaurėje katastrofiškai mažas buvo derlius?...

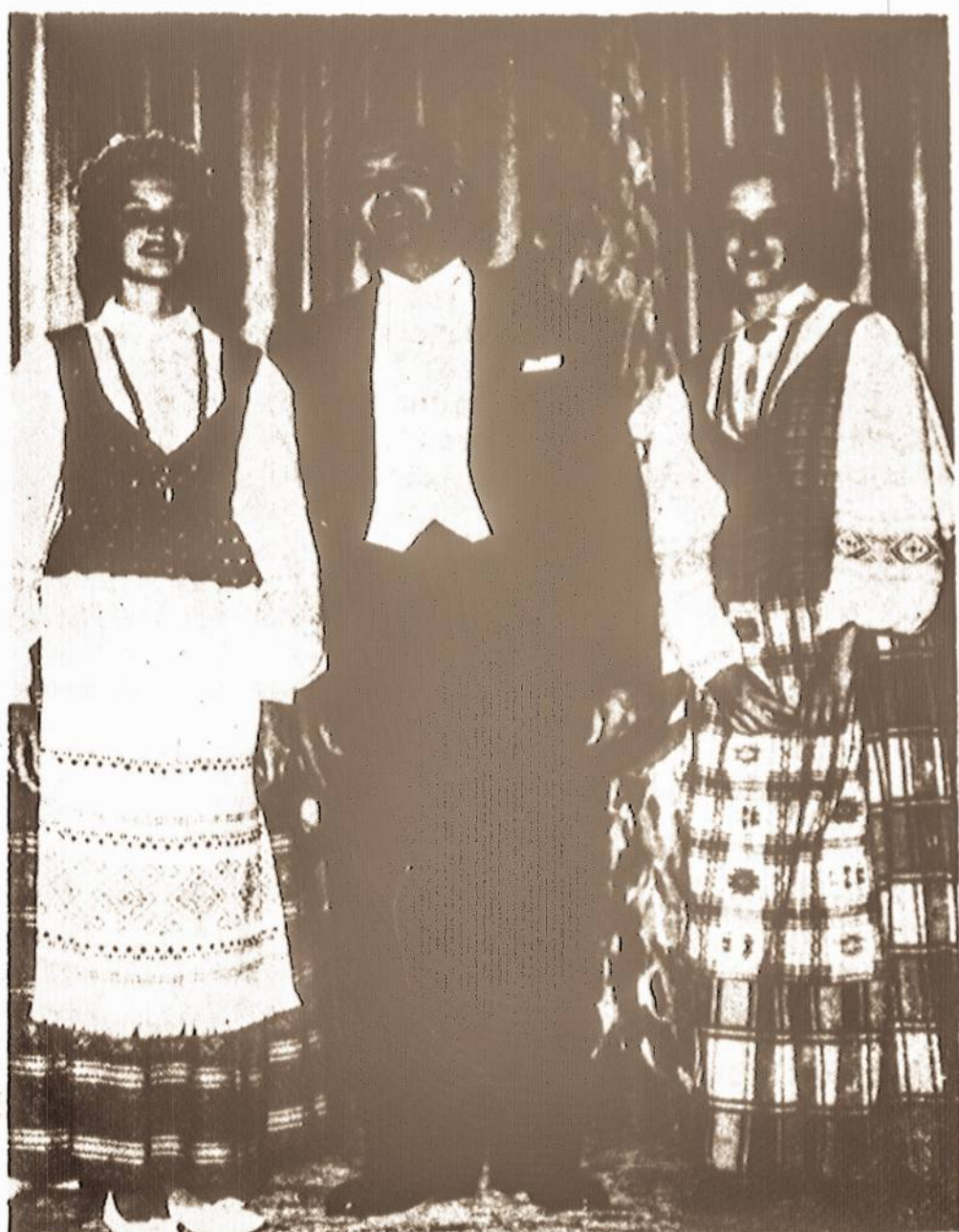
Nauji ir naudoti drabužiai

- Labai geri siuntiniai į Europą
- Vyriški kostiumai (naudoti) nuo \$8.
- Vyriški kostiumai nauji nuo \$15.
- Vyriški paltai (naudoti) nuo \$8.
- Vyriški paltai - nauji - nuo \$15.
- Moteriški nauji paltai nuo \$7.
- Moteriški lietsarginiai paltai, nauji nuo \$6.90.
- Motery suknelės (šilko ir vilnonės) nuo \$3.
- Vyriškos 100% vilnos kelnės (naudotos) \$4.

SZABADIE DE LUX USED CLOTHES

Atdara nuo pirmadienio iki šeštadienio nuo 10 - 7.
1575 3rd Ave. (88-89th St.) N. Y. C. Tel. TR 6-7460

Rugsėjo 9 d. Los Angeles Liet. Bendruomenės surengtoje Kalifornijos Lietuvių Dienoje specialiai iš Chicagos pakviestas solistas St. Baras savo puikiu balsu žavėjo publiką. Nuotraukoje: sol. St. Baras su jį gėlėmis apdovanojusiomis D. Razutyte ir B. Kazlauskaitė. L. Kančausko nuotr.

SPAUDOS SKILTYSE

Tikslais Amerika ir Vakarų Europa sutaria: atsisipirti komunizmui, išvengti atominio karo, gyventi JT principais paremtą taiką. Nesusitariama tik dėl būdų tikslams siekti. Amerikiečiai norėtų būti lankstesni dienos galvosūkius sprendžiant. Europiečius saisto praeitis, istoriniai nustačiusi kai kuriuos tautų reikalus. Amerikiečiam rūpi sudaryti tvirtą Amerikos-Vakarų Europos bendravimą. Tai būtų laisvojo pasaulio atrama prieš komunizmą ir nuolatinis patraukimas Rytų Europai. Vakarų Europa dabar pergyvena tam tikras pagrindines sąlygas. Pirmoji — tai Vokietijos ir Prancūzijos bendravimas. Čia uola, ant kurios statosi būsimoji apjungtoji Europa. Kita — tai De Gaulle asmuo, sulaikęs Prancūziją nuo numatomos sutrūtės. Trečioji — tai faktas, kad jokia Vakarų Vokietijos vyriausybė negali viešai išsiskirti tautos apjungimo. Be to, Vakarų Europa norėtų ir svaresnio sprendžiamojo balso atominiais ginklais.

New York Times

Komunizmas jau turi savo buržuaziją, kurią gamina pati valstybė. Jos nuotaikos ir vieta visuomenėje tolygi geras pajamas turinčiųjų vidurinės klasės žmonių Vakaruose. Joje gal ir yra kiek komunizmo fanatikų, bet dauguma tik viena ausimi teklauso kas iš viršūnių skelbiama, bet šlaip nori ramiai sau gyventi, nepaliečiama. Slapčiomis santvarkai gal ir nepritaria. Komunizmas juk reikalauja per didelio klusnumo, kuriame įsitikinimai jau nebeturi didelio vaidmens.

The Nature of Communism, Robert V. Daniels

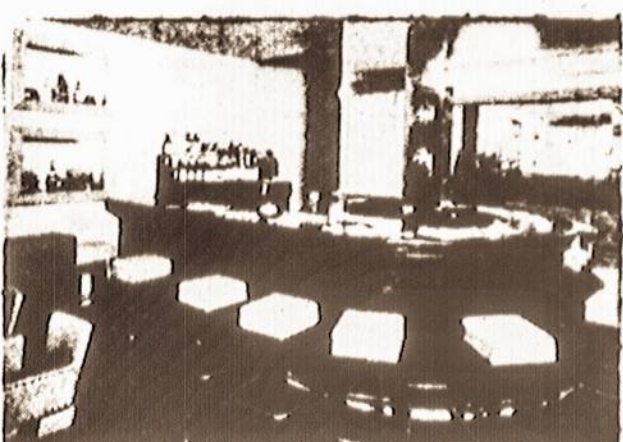
Raudonoji diktatūra Kinijoje penkiomis didingomis pastangomis siekė išsiauklėti naują žmogų, bet tautos opinija, kažkaip sugebėjo nepasiduoti ir eina savo keliu. Diktatūra liaudį priversta išmokė skaityti ir buvo priversta išmokslinti inžinierių, pramonės ir prekybos vadų bei įvairių valdininkų. Todėl bene nejučiomis išsikasė duobę, nes tautoje pralaukėjo naujos inteligentijos, kurios vieną gražią dieną nebeįstengs visu pilnumu kontroliuoti.

"Thought Reform of the Chinese Intellectuals"
Oxfordo prof. Chen

Simbolizmas yra giliai įaugęs į lietuvių poeziją. Nuo ankstyviausių liaudies dainų iki Jurgio Baltrušaičio, iki moderniosios poezijos. Kūrybai vis labiau besisukant apie žmogų, apie asmenį, keltėsi ir prasme siaurėjo poezijos simbolai. Iš visuotinių, bendrų, tautinių perėta į artimus, tesuvokiamus mažai grupelėi, keliems draugams, o galiausiai tesuprantamus tik pačiam kūrėjui, poetui.

Kęstas Reikalas, Margutyje.

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras
Safė susirinkimams
vestavėms ir
pobūvims
Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suejimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

1000 Kalėdinių siuntinių be uždarblio

STAI IR VĖL, prisilaikydami jau šeštus metus savo tradicijos, siūlome 1000 specialių Kalėdinių siuntinių be uždarblio, gamybinėmis kainomis, savo klientams lietuviams visame pasaulyje. Parodydami Kalėdų progą šventinį mostą ir stengdamiesi atsidėkoti už tą didžiulę nuoširdžią paramą, kurios esame susilaukę praeitais metais, atsisakome uždarblio ir esame parinkę savo gerbiamųjų lietuvių klientų gerui vėl 4 specialius išskirtinės vertės ir rūšies Kalėdinius siuntinius.

Ypatinga proga Jums pasinaudoti tokiu vieną kartą per metus įvykstančiu Kalėdinių pasiūlymu. Tikrai 1000 Kalėdinių siuntinių be uždarblio, dėl to užsakykite tuojau, kad nebūtų nusivylimas.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 1. Jį sudaro:

3 1/4 jardų Vilnonės medžiagos 1 vyriškam ar moteriškam kostiumui, lygios ar smulkiais langučiais, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos (pasirenkama iš 6 medžiagų)

8 jardai sunkiojo rajono, languoto, 2 suknelėms ar 2 moteriškiems kostiumams, juodai balto, rudai balto, vyšninio su baltu, žaliai balto ar mėlynai balto

3 jardai dirbtinio šilko tafetos, tinkamos pamušalams, suknelėms, bliuzėms ar apatiniams, tamsiai mėlynos, juodos, tamsiai pilkos ar rudos

Mūsų normali tokio siuntinio kaina yra \$ 45,50

Kalėdinė kaina (be uždarblio) yra tikrai (įskaitant visus mokesčius):
\$ 39,50

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 2 (DVGUBAS Nr. 1 SIUNTINYS). Jį sudaro:

6 1/2 jardų vilnonės medžiagos 2 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams, lygios ar smulkiais langučiais, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos (pasirenkama iš medžiagų)

16 jardų sunkiojo rajono, languoto, 4 suknelėms ar 4 moteriškiems kostiumams, juodai balto, rudai balto, vyšninio su baltu, žaliai balto ar mėlynai balto

6 jardai dirbtinio šilko tafetos, tinkamos pamušalams, suknelėms, bliuzėms ar apatiniams, tamsiai mėlynos, juodos, tamsiai pilkos ar rudos

Mūsų normali tokio siuntinio kaina yra \$ 79,00

Kalėdinė kaina (be uždarblio) yra tikrai (įskaitant visus mokesčius):
\$ 69,00

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 3. Jį sudaro:

3 1/4 jardų vilnonės medžiagos 1 vyriškam ar moteriškam kostiumui, lygios ar smulkiais langučiais, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos (pasirenkama iš 6 medžiagų)

3 jardai vilnonės medžiagos 1 moteriškam ar vyriškam paltui, tamsiai mėlynos, juodos, žalios, mėlynos ar kupranugario spalvos (pasirenkama iš 5 medžiagų)

8 jardai sunkiojo rajono, languoto, 2 suknelėms ar 2 moteriškiems kostiumams, juodai balto, rudai balto, vyšninio su baltu, žaliai balto ar mėlynai balto

6 jardai dirbtinio šilko tafetos, tinkamos pamušalams, suknelėms, bliuzėms ar apatiniams, tamsiai mėlynos, juodos, tamsiai pilkos ar rudos

Mūsų normali tokio siuntinio kaina yra \$ 68,00

Kalėdinė kaina (be uždarblio) yra tikrai (įskaitant visus mokesčius):
\$ 59,00

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 4. Jį sudaro:

6 1/2 jardų vilnonės medžiagos 2 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams lygios ar smulkiais langučiais, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos (pasirenkama iš 6 medžiagų)

3 jardai vilnonės medžiagos 1 moteriškam ar vyriškam paltui, tamsiai mėlynos, juodos, žalios, mėlynos ar kupranugario spalvos (pasirenkama iš 5 medžiagų)

16 jardų sunkiojo rajono, languoto, 4 suknelėms ar 4 moteriškiems kostiumams, juodai balto, rudai balto, vyšninio su baltu, žaliai balto ar mėlynai balto

10 jardų dirbtinio šilko tafetos, tinkamos pamušalams, suknelėms, bliuzėms ar apatiniams, tamsiai mėlynos, juodos, tamsiai pilkos ar rudos

Mūsų normali tokio siuntinio kaina yra \$ 91,00

Kalėdinė kaina (be uždarblio) yra tikrai (įskaitant visus mokesčius):
\$ 79,00

UŽSAKANT PRAŠOM NURODYTI, KURI SPALVA PAGEIDAUJAMA PIRMOJI,
O KURI ANTROJI

PRAŠOME ATKREIPTI DĖMESĮ: Visos tų mūsų 4 Kalėdinių siuntinių medžiagos yra eksportinės angliškos medžiagos, o dėl to dar, kad esame turėję labai sėkmingos prekybos metus, šiais metais esame pajėgūs duoti siuntiniams be uždarblio geresnės rūšies medžiagas negu bet kada iki šiol, specialiai mums gamintas, naujais ir patraukliais raštais, žemesnėmis negu praeitais metais kainomis.

Medžiagų pavyzdžiai pageidaujantiems bus siunčiami Oro Paštu nemokamai į bet kurį pasaulio kraštą.

Mes nesigallėjome pastangų, kad medžiagos būtų nupirktos ypač žemomis kainomis ir kad Jums iš to būtų naudos, ir mes esame tikri, kad jokia kita firma negali panašių aukštos vertės siuntinių pasiūlyti tokiais nuostabiai žemomis kainomis.

Mūsų išskirtinius Kalėdinius siuntinius be uždarblio gali užsisakyti visi lietuviai, vis tiek, ar jie būtų mūsų klientai, ar kurios nors kitos firmos. Mums malonu leisti tuo pasiūlymu pasinaudoti bet kam. Užsakykite tuojau, kad Kalėdoms pasiektų gavėjus. Kas nori užsitikrinti sau Kalėdinį be uždarblio siuntinį, iš to priimame bent \$ 1,00 užstatą jau dabar ir galutinio užsakymo galėsime laukti 8 savaites.

Atsiminkite: užsakykite tuojau ir pasirūpinkite, kad Kalėdoms būtų gauta. Kalėdinių siuntinių be uždarblio yra tik 1000.

Mes garantuojame:

1. Kiekvienas siuntinys bus įteiktas gavėjui.
2. Jei siuntinys dingtų, mes grąžiname pinigus ar nemokamai pasiunčiame kitą siuntinį.
3. Apmokame visus mokesčius, dėl to gavėjai, sulaukę siuntinių, nieko jau nebeturi primokėti.
4. Visas medžiagas siunčiame tikrai pagal pavyzdžius.

SPECIALUS PRANEŠIMAS: jau atspausdintas mūsų naujas sensacinis visas iliustruotas didžiulis katalogas, pirmas ir vienintelis toks iliustruotas siuntinių katalogas pasaulyje. Tuojau reikalaukite jo. Jame plačiai aptariamos ir iliustracijos parodomos visos ko įvairiausios ir puikų pasirinkimą teikiančios prekės. Įsitinkite patys. Paprašykite nemokamo katalogo. Su malonumu bus pasitarnaujama naujiems klientams.

Lithuanian Trading Company

341, LADBROKE GROVE, LONDON, W. 10, GREAT BRITAIN

Gimtąjį kampelį prisimenant...

Senasis Trumpačių sodžius

PRANAS NARVYDAS

Užjūriuose praleistas laikas, beieškant darbo ir pastogės, besikuriant ir begyvenant svetimoje aplinkoje, neišdildė tėviškės prisiminimų. Kiekvienas šiltai prisimena savo gimtąjį kampelį, kuriame jisai užaugo ir paskui sparnus pakėlė kelionei už jūrių marių. Vienybietis Pranas Narvydas čia aprašo savo gimtąjį Trumpačių sodžius.

Dešimtininkai turėdavo atitinkamus ženkelius, kuriuos pareigas einant prisisekdavo prie kepurės. Jei kuris prasikaltėlis prieš tokį dešimtininką pasipriešindavo arba jį apkuldavo, pakliūdavo į bėdą. Uredninkas to ir laukdavo. Mat, kaltininkui nemažai kainuodavo, kol abi puses nuramindavo.

Rudens laiku uredninkas pasikviesdavo dešimtininkus į valščiaus, būstinę. Duodavo nurodymus, po stambią lazdą, kurios šone "smalka" įspausas antspaudas. Tai nakties sargybinių valdžios ženklas. Tuos sargus vadindavo panaktiniais. Jie eidavo po du kasnakt sargybą.

Mūsų Trumpačių sodžius buvo nuošaliai nuo vieškello. Rudens keliai buvo, kaip žmones sakydavo, neišbrendami. Taigi mažai kas iš ūkininkų atlikdavo tąs pareigas.

Kiti sodžiai, buvę prie vieškelių, turėdavo saugotis uredninko, kuris, norėdamas pasipelnyti, netikėtai naktį, sodžių užklupdavo. Neradęs panaktinių, prie kaltininkų priklidavo ir tiems kainuodavo; žąsis ar lašinių puspaltis.

Mūsų sodžiujė jaunimui buvo nuobodūs gyvenimas. Čia dar iš baudžiavos laikų užsilikę papročiai — viskas, kas nepoterial ar maldos, buvo nuodėmė. Jokių pasilinksminimo vakarėlių nebūdavo. Prieš užgavėnių vakarą, atsirasdavo "šposininkų," persirėdžiusių į žvėrelį ar paukštį, kurie eidavo pakliemtais šposus, krėsdami. Gaudavo užgavėnių pyrago ar alaus.

Ūkininkai turėjo geresnes ar blogesnes jaujas, kuriose, sukimšę į arduos, džiovin-davo kūlimui javus. Seniau kuldavo spragilais, vėliau kai kurie įsitaisė vadintamais "bliukius." Įkinkydavo arklių ir tas "bliukis," prikalinėtas stipinų, per išdžiovintus javus riedėdams javus iškuldavo. Likdavo tik iškratyti šiaudus iš grūdų. Vėlesniais laikais atsirado garinių kullamų mašinų. Rugius, iš kurių norėdavo pasidaryti kullų atogams dengti, kuldavo spragilais, keturiems ar penkiems kuliant. Gražu būdavo klausyti tos spragilų sutartinės.

Kūlimas tikdavo tik ruginiai šiaudai. Gerai mokant uždengti muštinį stogą, gražiai ir dailiai jis atrodydavo. Buvo parvarūs, išsilaikydavo 20-30 metų. Senuose laikuose ūkininkai, turėdami kullų perteklių, veždavo juos į Rygą.

Nuo mūsų iki Rygos 80 varstų. Reikėdavo važiuoti nakvojant.

Važiuojant per Latviją, prie vieškelių būdavo uželgų namai, kuriuos vokiškai "kruogais" vadindavo. Galėdavo ten gauti nakvynę sau ir arkliams. Kullius veždavo į Rygą gavėnios laiku. Lietuviai gi per gavėnią nevertodavo nei pieno, o ką kalbėti apie mėsą. Latviai, kaip liuteronai, pasninkų neprisi-laikydavo. Dėl to kildavo barnių, kartais iki muštynių. Vis dėl to pasninkų ir tikybos latviai vokiečių baronų buvo geriau "prižiūrėti," jų baudžiava buvo lengvesnė. Jie geriau gyveno, o tuo tarpu baudžiauninkas lietuvis buvo nuskuręs, pasidėjęs juodos duonos rieklą ir silkę, jei turėdavo, būdavo latvių pajuokiamas.

Tų latviškų uželgų sąvintinkai būdavo syktu ir teisėjai. Gana bešališki. Dažnai lietuvių išgelbėdavo iš bėdos.

Sakoma, kai jau baudžiavą panaikino, lietuviškai su kūlimais ar javais per Latviją važiuodavo dideliais būriais, nes keliems važiuojant, buvo pavojinga. Mat, šlaurų rogių ivažiuotu keliu, jei sutikdavo latvius tuščiomis pargrįžtančius, tieji nesiskuldavo iš kelio. Norėdavo, kad lietuviai su pakrautais vėžimais suktųsi. Nepaklausius, latviai apkuldavo ir vežimus apversdavo.

Mano atminimu, tas senas nekultūringas paprotis buvo pranykęs. Per Latviją važiuojant nieko panašaus nebeatstikdavo. Reikėdavo latvių kultūringumu tik pasidžiaugti. Prie kelių, jei eidavom pas ūkininką vandens atsigerti, rasdavom nepaprastą švarą. Jie turėjo savo knygy ir laikraščių. Buvo mokyklose dėstoma latvių kalba keliu važiuojant ir sutinkant vaikus einant iš mokyklos, nei vienas jų nepraeidavo nepasveikinęs. Sakydavo — laba diena ar laba vakars!

Mūsų sodžiaus kai kurie kaimynai mėgdavo pasibylinėti. Taip du kaimynai — Šliažas ir Buožius — nežinia dėl ko pradėjo teistis. Šliažas gyveno šalimais, o Buožius skersai gatvės. Ir jei reikdavo į savo daržą važiuoti, riogindavosi per mūsų kiema. Mano tėvas su abiem kaimynais gerai sugyveno, todėl šiems bylinėjantis jam buvo sunku vidury rangytis. Mat, tai vienas ar antras prašydavo būti liudininku.

Bylinėjosi dėl tvoros. Išvažiavus iš mūsų žolyno-kluono, ėjo kelelis pro Buožiaus daržą. Ant to kelelio buvo kiek pasvirusi sena Šliažo tvora, ir dėl to pasvyrimo ir ėjo teismas. Iš pradžių valščiaus teisme. Kadangi keblus tai reikalas, teisėjai turėdavo atvykti į vietą, kad galėtų, padaryti sprendimą. Tai, žinoma, kainuodavo. Teisėjus gerai pavaišinę, laimėdavo bylą.

Gi pralaimėjęs neapsileisdavo, ir vėl iš naujo, byla ir vėl naujus teisėjus kviečia. Tai traukėsi keliolika metų iki senasis Buožius pasimirė, o jo du jau subrendę sūnai, nors buvę draugiški Šliažams, nesiliovė bylinėje.

Priešais mus — skersai gatvės — gyveno kaimynas Šimaitis, vadintamais vidūrinis, nes kitas Šimaitis, gyvenęs sodžiaus gale, vadinosi galiniu. Mūsų kaimynas senasis Šimaitis turėjo vieną sūnų ir dvi dukteris. Kaip įprasta žiemos laiku ten važinėdavo piršliai, ir taip piršliams besilankant, girdime, kad mūsų kaimyno vyresnioji duktė jau susižadėjo ir po mėnesio bus vestuvės.

Mūsų sodžius priklausė Joniško parapijai, o jaunikis buvo iš Žagares parapijos. Tai jungtuvės buvo Joniškyje. Aš buvau kokių 5 metų amžiaus. Ten buvau priprastas nuelti, tai ir dabar, nuotaką rengiant, ten buvau nevaržomas žiurovas. Nors ir žiemos laikui esant nežinia kokiū būdu pamergės surado rūtų ir mėtų. Prasidėjo apeigos, grįčioje aslos viduryje padėjo duonkubilį dugnų į vyrų, apdengė balta linine, uždegė žvakę ir padėjo nupintą rūtų vainiką. Jaunoji, išsi-puošusi taip pat rūtų vainiku, pamergių buvo vedama apie donkubilį keletą kartų, dainas dainuojant.

Pamergės prisiseigusios po kuokstę rūtu, o ant galvos vadinamas, "bantajero" auksinės ar sidabrinės kepuraitės. Tai labai gražiai atrodė.

Bus daugiau

John Birch

CAPTAIN, U. S. ARMY, served as Christian Missionary in China. Volunteered service with Flying Tigers, Intelligence Officer. Rescued U. S. Airmen behind enemy lines. One of first casualties of World War II. Killed in battle with Chinese Communists. In hallowed memory 17th Anniversary, August 25th.

BROOKLYN CHAPTERS Send to:
John Birch Society Belmont 73, Mass.
For literature)

Stebetojo pastabos Atkelta iš 5 psl.

pas žmogų sau pačiam. Kurie norėtų rašyti lietuviškai ap-linkai, atpuls, nes tos aplin-kos nėra (?). Kurie rašys ateities Lietuvai, irgi atpuls, nes ateities Lietuvos dar nėra. Išliks tik, kurie rašys amžinybei, vertus dalykus visai žmonijai. — Įdomu, kuria kalba toji amžinybė (ar žmonija) kalba? Nestebėtina, jei akademikams duodama (po tam tikro laiko) brandos atestatų.

Kanadoje išleistoje enci-klopedijoje Canadiana lietu-vių 1921 m. priskaitoma 1,970; 1931 m. 5,876; 1951 m. 16,224.

"Aida" operos Chicagoje pastatymo statistika: per 3 vakarus publikos 3,800; sce-noje išvesta 148, pastatymui dirbo 243. Orkestras vakarui kainavo po \$1,210, artistams \$2,000. Viso išlaidų \$22,200. Nuostolių \$1,600.

E. Čekienė Dirvoje pasa-norėtų rašyti lietuviškai ap-linkai, atpuls, nes tos aplin-kos nėra (?). Kurie rašys ateities Lietuvai, irgi atpuls, nes ateities Lietuvos dar nėra. Išliks tik, kurie rašys amžinybei, vertus dalykus visai žmonijai. — Įdomu, kuria kalba toji amžinybė (ar žmonija) kalba? Nestebėtina, jei akademikams duodama (po tam tikro laiko) brandos atestatų.

Naujienos raukia kaktą: Nesuprantame, kodėl Br. Raila prie Lietuvos diploma-tinio atstovo Kajeckio pava-dinimo kabinėjasi? Draugas gi stebis: Į Ameriką atvyko dr. J. Grinius, pakviestas pa-skaitai Kultūros Kongrese, ir Br. Raila iš to sprendžia, kad Kongresas busiats "bur-bulas." — Nesistebėkite Nau-jienos ir Draugas! Iš Railos, be railiavimų, ko gi kito jūs dar galite tikėtis?

Kaune gyventojų skaičius per 18 metų pagausėjo 80 tūkstančių, o butų tepristaty-ta 17-kai tūkstančių.

Winter Garden Tavern Inc.

Vytautas Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

THE

Tel. TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5936

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

Sportinės nuotrūpos

EDVARDAS ŠULAITIS

Vilniaus Žalgirio irkluotojai, kurie, kaip žinome, neniai lankėsi Amerikoje ir čia įveikė geriausius Amerikos bei Kanados irkluotojus aštuonvietių valčių varžybose, vėl pasiekė gana nemažą laimikį.

Dalyvaudami pasaulio akademinio irklavimo pirmenybėse Šveicarijoje, vilniečiai pelnė vicečempionų vardą, pralenkdami keturiolikos kitų valstybių sportininkus. Už vilniečius geriau pasirodė tik vokiečiai, kurie sugriebė I-ją vietą.

Aštuonvietių valčių varžybose Vilniaus atstovams sekėsi neblogai: jie jau pirmame plaukime laimėjo I-ją vietą savo grupėje ir pateko į 6 komandų finalą. Taigi jau toks pasiekimas buvo neblogas, nors iškovoti į pirmą — šios vietos finale vilniečiams niekas nedavė daug vilčių, kadangi jiems trūko tarptautinės praktikos (Vilniaus irkluotojai prieš tai tarptautinėje plotojėje tebuvo rungtyniavę tik Amerikoje).

Bet atsitiko geriau negu pranašauta: Žalgiris 2,000 m. nuotolį įveikė per 5 min. 53,56 sek. Laimėtojų — vokiečių laikas — 5:50,83. Trečioje vietoje liko Prancūzija — 5:55,36. IV-je — Italija — 5:57,10, Australija — 5:58,85, Kanada — 6:00,15. Amerikos aštuonvietė valtis visiškai nepateko į baigmę. Visose (septynlose) rungtynėse amerikiečiai pelnė tik vieną trečiąją vietą.

Geriausiai pasirodė vokiečiai, laimėję 5 aukso ir vieną bronzos medalį (5 pirmosios ir 1 trečioji vieta). Kitus

du aukso medalius prasidali-no Sov. Sąjunga ir Prancūzija.

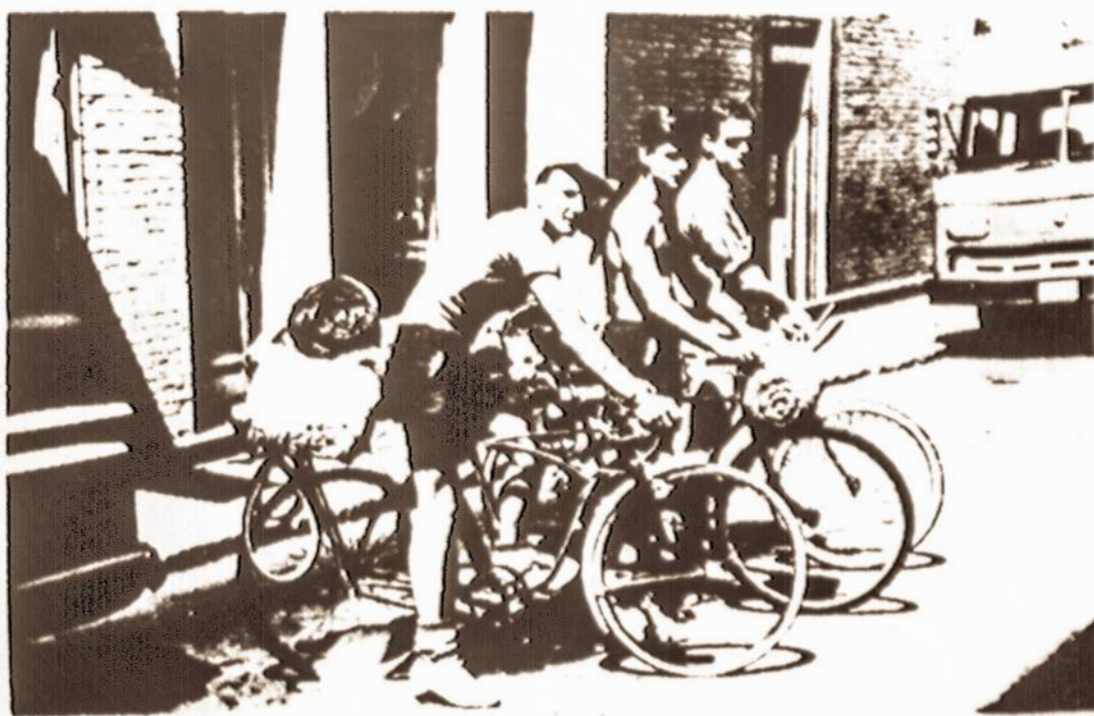
Mus, be abejo, labiausia domina aštuonvietės valties varžybos, kur sidabras atiteko Lietuvos komandai (ji, žinoma, startavo Sov. Sąjungos vardu), kurią sudarė: J. Jegelavičius, V. Briedis, P. Karla, Z. Jukna, A. Bagdonavičius, R. Vaitkevičius, V. Čiorstvas, D. Semionovas. Taigi komandoje yra 6 lietuviai ir du rusai (vienas iš jų nuolatinis Vilniaus gyventojas).

Kadangi šis Žalgirio komanda, kaip vienetas, gyvuoja tik metalo laiko, jos pasiekimas yra labai didelis. Taip pat jos Šveicarijoje (Lucernoje) parodyta pasekmė — 5 min. 53,56 sek. yra pati geriausia jų irklavimo istorijoje.

Valio Vilniaus irkluotojams, plačiai išplaukusiems pasaulinius vandenis!

Kada Sov. Sąjungos geriausiai irkluotojai buvo pakeliui į Šveicariją, Trakų ežere įvyko komandinės Sov. Sąjungos akademinio irklavimo pirmenybės. Čia lietuviai sugriebė vieną pergalę, laimėdami I-ją vietą dviviečių valčių be vairininko varžybose. Šį Lietuvos duetą sudarė E. Levickas ir R. Šarmaitis, kuriems yra nemaža vilčių iškilti į pasaulinio masto sportininkus, kaip kad pasiekė Z. Jukna, A. Bagdonavičius, R. Vaitkevičius ir kt.

* Sov. Sąjungos moterų krepšinio rinktinė žaidė Lenkijoje

TRYS newyorkiečiai trijų šimtų mylių kelionėje į skautų stovyklą Cape Cod. Iš k. į d.: Rimas Karmazinas, Saulius Mrozinskas ir Vladas Bileris. Darbo dienos savaitgalyje pasibaigusių skautų stovyklą šie vyrukai pasiekė per šešias dienas — 3 su puse dienas važiavo ir 2 su puse — išsėjosi.

Kairėje: Rimas Karmazinas išsisi dviračio kelionėje iš New Yorko į Cape Cod skautų stovyklą ant tilto New Iondone. Karmazinas ateinančią savaitę išsina tarnauti į JAV oro pajėgas.

ir nugalėjo Lenkijos rinktinę 72:61 ir 69:42. Pirmame susitikime Sov. Sąjungai daugiausia taškų — 21 pelnė Lietuvaitė Jūratė Daktaraitė.

* Vak. Vokietijos boksininkai Muenchene įvykusiose rungtynėse įveikė Tunisą 13:7.

* Rugsėjo mėn. 22-29 d.d. Prancūzijoje bus prarvestos Europos moterų krepšinio pirmenybės. Mums bus įdomu sekti St. Butauto treneruojamą Sov. Sąjungos komandą ir joje žaidžiančią J. Daktaraitę.

* Daugelis yra girdėjęs apie žymųjį vartininką Zamorą, kuris stebino sporto mėgėjus visame pasaulyje. Dabar Zamora jau turi įpėdinį — sūnų, kuris pradėjo laikyti vartus ispanų Valencijos futbolo komandoje.

Philadelphiečių žiniai

Rugsėjo 23 d. sekmadienį, 4 val. po pietų Lietuvių Banko patalpose, 202 North Broad Street, įvyks BALFo 52-osios kuopos visuotinis susirinkimas. Po susirinkimo bus kavutė, o vienas laimingas svečias gaus prizą prie durų. Visi lietuviai kviečiami gausiai šiame BALFo susirinkime dalyvauti.

Valdyba

SKAITYKITE IR PLATINKITE VIENYBĘ

Su ofseto spaudos darbais

KREIPKITĖS Į

VIENYBĘ

Moderniškiausiomis mašinomis spaudai paruošiamos:

* BPOŠIŪROS * BIULETENIAI * KATALOGAI *

* KNYGOS * ILIUSTRUOTOS PROGRAMOS IR KT.

Foto reprodukcijos

192 HIGHLAND BOULEVARD, BROOKLYN 7, N. Y. Tel. AP 7-7257

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y. Telefonas: Virgīnia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas Any car - Any age driver ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y. Tel. MAIn 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY 1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA. Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS) 1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA. Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y. KOPYLČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS) 423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y. KOPYLČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON 660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y. NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

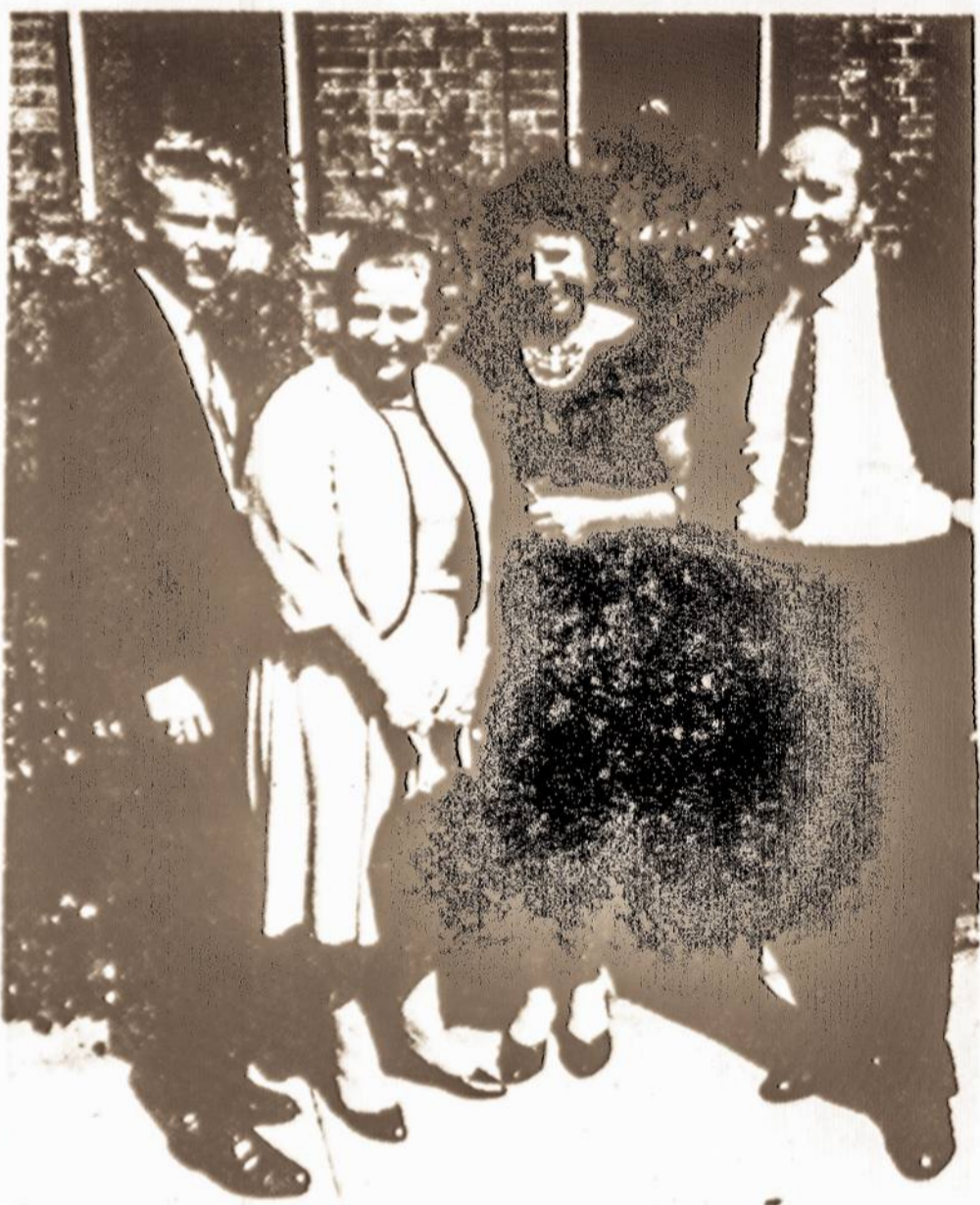
VIENYBĖ

Tautininkų suvažiavimas

* Rytinių krantų tautininkai rugs. 16 d. buvo susižiavę Asbury Park Nidos viloje aptarti savo organizacinių reikalų ir santykių su kitais lietuviškos veiklos vienetais. Jame pranešimą padarė ir ALTS pirm. Vyt. Abraltis. Gausingiausiai buvo atstovaujamas New Yorko 1 skyrius. Su pirm. Ant. Diržiu iš viso dalyvavo 14 asmenų. Po mažiau buvo iš Philadelphijos, Elizabetho, Newarko ir Baltimorės, o New Yorko 11 skyrius nemalonėjo atsiųsti nė vieno atstovo. Suvažiavime pasikalbėta ir spalio pabaigoje Clevelande įvykstančio ALTS skyrių pirmininkų ir Vilties draugijos suvažiavimo reikalu.

* Kan. J. B. Končius, BALFo pirm., neseniai sugrįžęs iš kelionės po Europą ir tame tarpe aplankęs Lenkijoje gyvenančius lietuvius, šiuo metu poilsiauja Pitsburghe šv. Kazimiero par. pas kun. W. C. Karavecką. Tenai ketina pabūti ligi spalio 10 d. Po to vyks į Baltimorę, kur spalio 12-13 dienomis vyks metinis BALFo seimas.

* Kraunaičių vasarvietėje Druskonie Hall, Catskill kalnuose, rugsėjo 14-16 d. savaitgalį praleido Šviesos ir Santaros organizacijų nariai. Buvo atvykę J. ir N. Valaičiai, J. ir D. Bilėnai, T. ir R. Naginoniai, G. ir E. Babušiai, Br. Sutkus su dukra Virginija, G. Zauniutė, L. Vasiliauskaitė, A. Butaitė, Ž. Novickytė, A. Mačionis, L. Sabaliūnas, J. Kiznis, K. Golinza, A. Butas ir M. Molynas.

Jonas Adomavičius su šeima, praeitą sekmadienį minėjęs 15 metų sukaktį kai įsikūręs Amerikoje ir 8 metų jubiliejų kai sėkmingai dirba nuosavame biznyje. Nuotraukoje (iš d. į k.) - Jonas Adomavičius, O. Malinauskienė iš Camden, N. J., Petrė Adomavičienė ir sūnus Jonas.

Rokas Povillauskas, Vienybės kalnynas, neseniai minėjęs gimtadienio sukaktį prieš keletą savaitę turėjo gulti ligoninėje apendicito operacijai. Grįžęs į namus jo sveikata stiprėja dr. Savicko priežiūroje. Nuotraukoje: (iš k. į d.) Rokas Povillauskas su žmona Antanina, kalnynai Alice ir Stepas Karveliai ir A. Snušienė su sūnum Walter.

IŠ PAVERGTŲJŲ EUROPOS TAUTŲ posėdžių salės... Priekyje matyti dalis Lietuvos delegacijos su savo pirmininku Vaclovu Sidzikausku rugsėjo 8-18 d. prasidėjusios sesijos metu. Šalia J. Audėnas, už jų V. Vaitekūnas, S. Narkėliūnaitės nuotr.

PAVERGTOSIOS TAUTOS

Atkelta iš 1 psl.

Šią planą Lietuvos kalbėtojas vadino ne nauju. "Mes panašių balsų esame jau girdėję, — kalbėjo jis, — bet pirmą sykį mūsų kraštus liečianti filosofija tapo suformuota taip drastiškai."

Vėliau Sidzikauskas pateikė savo pranešimą apie padėtį pavergtosiose tėvynėse. Tai buvo pats pagrindinis sesijos pranešimas. Panašų pranešimą Lietuvos atstovas yra rengęs ir Paryžiuje įvykusioje specialioje Pav. Tautų sesijoje.

Iš Lietuvos delegacijos dar kalbėjo dr. Ant. Trima-

kas, tvirtindamas, kad rinkimų derėtų reikalauti ne tik Rytinėje ar Vakarinėje Vokietijoje, bet ir visuose pavergtuosiuose kraštuose.

Šį kartą Pavergtosios Europos Tautos turėjo dviejų dešimtų sesiją. Dabar jos susirinks tik spalio 23 d., kada paminės Vengrijos sukilimo sukaktį ir apeliuos į JT ju dienos progą.

Šių metų sesijos prezidentu vienbalsiai išrinktas bulgaras dr. George Dimitrov, vicepirm. Al. Kutt — estas, gen. sekr. perrinktas rumunas Brutus Coste ir jo pavaduotoju vengras Edmund Gaspar.

Kasdienos temomis

J. Parojus

Mums New Yorko Lietuvams yra didelė garbė turėti Operetės chorą, kuris per 50 metų savo daina jungia šio miesto lietuvius. Lietuvis dainuoja, kai jam liūdna, lietuvis dainuoja, kai džiaugsmas jį užvaldo...

Man vis stovi prieš akis čia gimęs lietuvis, kuris myli taip dainą ir klausia manęs: Kodėl lietuvių tokios liūdnos dainos? Kaip jos gali būti linksmos, jei daina, tas veid-

rodis, kurs peršviečia tautos skausmą.

Lietuvis nuo amžių grūmėsi su priešais, kurie taip norėjo nusiknt tą laisvės gėlę. Šis skausmas ir įsisunkė į dainą. Pati tauta kūrė šedevrus, kuriuos mes niūniuojam šiandien. Ir šiandien tėvynė kūrė savo ilgesio dainas, ir jokie nuotoliai netrukdo — širdims sujungti...

Kai eini pro Piliiečių Klubą, taip mielai iš apatinės salės skamba lietuviškos dainos garsai, kur Operetės choras renkasi kas penktadienį repetuoti.

Jo vadovas muzikas Cibas net iš Great Neck suranda laiko atvykti, o ką kalbėt apie tuos idealistus Operetės choro dalyvius, kurie taip myli lietuvišką dainą, su ja pradeda savo savaitgalį.

Operetės choras man primena pavasarį parsukridusius paukščius, kurie skardendavo šventosios pakrantese.

Kai žmogus dainuoja, jis, sakoma, nesens, jo jaunystė vis klesti ir senatvei nėra vietos... Kol lietuvis dainuos, kol jo širdis liesis, kaip pavasarį patvinusi upė, tol tėvynė nemirs. Kad dar mums ilgai dainuotų Brooklyno Operės choras!...

* K. B. Kraučiušas, lietuviškų organizacijų veikėjas ir rašytojas, iš Miami Beach, Florida, buvo atvykęs į New Yorką. Ta progą aplankė ir Vienybė. Rugsėjo 28 d. jis ruošiasi minėti savo 80 metų amžiaus sukaktį.

Platinkite Vienybę!

Balfo 100 skyriaus susirinkimas

Didžiojo New Yorke BALFo 100jo skyriaus valdyba sveikina naujai įsirašiusius narius, kurių jau yra keli šimtai, ir rugsėjo 27 d. val. 7:30 Balfo Centro patalpose, 105 Grand St., Brooklyn, N. Y., šaukia senų ir naujų Balfo narių susirinkimą.

Programoje: 11-kos atstovų rinkimas į XI Balfo Seimą, kuris įvyks Baltimorėj spalio 12-13 dd. BALFo rudeninio vajaus komiteto sudarymas aukų rinklavai pravesti New Yorke ir jo apylinkėj.

Valdybos posėdy rugp. 30 d. paaiškėjo, kad esant BALFo centrul New Yorke, gausus mūsų atstovų dalyvavimas BALFo Seime yra svarbus BALFo tolimesniam šalpos darbu.

Yra pasiūlymas šiais metais BALFo vajui pravesti New Yorke komitetą sudaryti tik iš darbščių moterų. Gailėstingos širdies lietuvis savo įnašu gausiai dalyvauja BALFo šalpos darbe, todėl jos turi pilną teisę nors karta ir vadovauti aukų rinklavos vajui.

Visos moterų draugijų valdybų pirmininkės, jų artimos bendradarbės-narės maloniai kviečiamos dalyvauti šiame susirinkime, tariantis sekmingesnio šalpos vajaus pravedimo reikalu.

BALFo 100-jo sk. vardu — LIUDAS NORKUS

* Stasio Gailevičiaus diriguojamas Toronto Lietuvių choras Varpas spalio 7 d. pirmą kartą koncertuoja New Yorke. Koncertas įvyks Brooklyne, Franklin Lane High School salėje. Koncertą rengia J. Stuko radijas. Kartu su choru dalyvaus ir solistas Vacl. Verikaitis.

* Karlo rudeniniame numeryje (rugg. ir rugsėjo mėn.), kurio viršelis papuoštas Portlando, Ore., lietuviško kryžiaus nuotrauka, kaip ir visuomet, gausu rašinių ir žinių iš buvusių Lietuvos ir lietuvių karių gyvenimo Amerikoje ir visame pasaulyje.

* Antanas Varnas gavo iš Lietuvos telegramą, kurioje pranešama apie jo tėvo mirtį. Sulaukęs 87 metų amžiaus, Varno tėvas pasimirė Palangoje, kur įsiai gyveno su savo žmona, Varno motina.

WOODHAVENE parduodamas namas iš dviejų butų iš 3 ir 4 kambarių. Su garažu. Netoli Forest parko. Skambinti: HI